

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20

za pol leta 120

za celo leto 240

za inozemstvo:

mesечно Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

1 Jugoslaviji Din 60

1 inozemstvu 80

SLOVENEČ

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta

mali oglasi po Din 1'50 in

Din 2'—, večji oglasi nad

45 mm višine po Din 2'50,

veliki po Din 3'— in 4'—,

oglas v uredniškem delu

vrstica po Din

2 Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredni

ponedeljka in dneva po

prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; neuradna pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravnštva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Za naš slovenski Korotan.

Nedeljska manifestacija

Ljubljane.

Krasnemu sobotnemu »Koroškemu večeru«
v Unionovi dvorani je sledil sijajni Koroški dan v nedeljo, ko je toplo jesensko solnce z zlatimi žarki obsevalo ogromno množico, ki se je zbrala na zgodovinskem Kongresnem trgu pred slovensko univerzo, da na imponanten način manifestira za našo slovensko Koroško, za ta biser slovenske zemlje, in za naš slovenski živelj, ki biva tam že dolga stoletja, a ga sedaj žuli najhujše kruti tužjev jarem. Prav tisto gorko solnce je prinašalo naše vroče a obenem z veselimi upi v srečnejšo bodočnost združene pozdrave bratom Korošcem, od katerih nas sicer ločijo skalnati grebeni Karavank, od katerih nas pa ne morejo ločiti, in ne raztrgati vezi one duševne sile, ki ustvarja lahko čudeže v vztrajnosti in ki je močnejša in trša nego granitna skala. Kajti zgodovina vseh sto in tisočletij uči neizpodbitno, da je moralna sila, moč in volja — nad fizično.

Naša manifestacija je bila nad vse častna, ponosita, poudčrtana s krepkim poudarkom; bila je silna, toda nad vse dostojna. In kar pomeni mnogo: Ta dan je nastopila enotna slovenska fronta, kar naj spričuje urbi et orbi celemu svetu in posebej gospodom diplomatom, da bo v boju za Koroško ta fronta tudi ostala enotna, neomajna in trdna, kakor so neomajni grebeni Karavank, ki jih bodo preje premaknile prirodne sile, nego omajale našo krepko voljo. To naj si današnji Vsenemci dobro zapišejo na — čelo! — — —

ZBOROVANJE PRED UNIVERZO.

Ko je ogromna množica, ki ji ne vemo števila, napolnila prostor, ki je bil določen na največjem ljubljanskem trgu, je otvoril zborovanje v imenu »Jugoslovanske Matice« predsednik zborovanja prof. dr. Pretnar. Zahvaljujoč se za tako velikansko udeležbo, je poudarjal namen zborovanja, da namreč zopet povzdignemo glas za svoje brate. Hočemo, da seže ta glas po celi Jugoslaviji, saj Koroško vprašanje ni le naša slovenska stvar, tudi Srbi in Hrvati naj jo čujejo. Kar smo obljubili, hočemo držati. Vse pa je odvisno od našega dela. Ne klonimo duhom, našim bratom onostran Karavank pa kličemo: Zaupajte v nas!

Izven določenega programa se je nato prijavil kot prvi k besedi ljubljanski gerent — predsednik gerentskega sveta — dr. Dinko Puc.

Pozdravil je v imenu mesta Ljubljane zbor, ki naj velja bratom ob Dravi, v Ziljski dolini in pri Gosposveti. Pozdrav pošilja središče slovenskega naroda, ki pa žal še ni središče vseh Slovencev. Toda pride čas, ko bo Ljubljana tudi dejansko središče. Mogočni narodi Evrope so pripomogli, da smo propadli. Toda živega naroda ni mogoče ubiti z nasiljem. — Mogočni narodi Evrope so pred petimi leti pripomogli, da ni zmagala pravica. (Tudi Amerika ni neodgovorna za Koroški poraz! Kaj pa polkovnik Miles? Op. por.) Zato bo pisala zgodovina o tem z gnusom. A naš narod bo odet z glorio. Naša trdna volja je, da pritisnemo brate na svoja prsa; za nas niso morituri. Zato čujte nas bratje v okovih, čakajte dneva rešitve. Čakajte, ker mi pridemo, gotovo pridemo.

Nato je govoril določeni govornik dr. Basaj.

GOVOR DR. BASAJA.

Bratje Slovenci! Sestre Slovenke! Obhajamo petletnico usodnega dogodka, nesrečnega izida plebiscita na Koroškem. Tužni Korotan, na katerem je tekla zibelka Slovenstva, je doživel svoje Kosovo. Blizu 80.000 koroških Slovencev je bilo odtrganih od živega telesa slovenskega naroda, odtrganih od svoje matere Jugoslavije in izročenih suženjstvu in nasilju nemškega Heimatsdiensta in Heimatschutzta.

Dasi bi nam moralo krvaveti srce ob tej žalostni petletnici in bi se morali z bolečino v srcu spominjati vse bede in gorja, ki ga povzroča zaslužnjem bratom nemško nasilje, vendar ni čas solza in čas tugovanja. Nasprotno petletnica plebiscita pomeni

zopet odločilen trenutek,

ko je treba delati in ko je mogoče v precejšnji meri popraviti škodo, ki nam jo je napravil plebiscit. Minersko naše delo za osvoboditev bratov, če smo ga prav vršili, mora po petih letih pokazati že prve uspehe.

Ko mi obhajamo petletnico nesrečnega izida plebiscita, se istočasno vrši v Celovcu proslava zmage nemškega nasilja. Še več, s proslavo te zmage hočejo Nemci na Koroškem napraviti nov odločilni korak in za vedno vključiti ves Korotan v okvir velike nemške države. S slavljenjem plebiscita prirejajo istočasno veliko manifestacijo za

Anschluss k Nemčiji.

Pribiti je treba dejstvo, in to dejstvo mora zvedeti tudi vsa naša javnost, da Anschluss pomeni odstop od plebiscitne pogodbe, ki jo je bila naša država sklenila z Avstrijo in samo z Avstrijo. Ker po izvršitvi Anschlusa Avstrije več ni, ni tudi več pogodbenika, s katerim se je sklenila plebiscitna pogodba. Zato tudi ni več pogodbe same. S priključitvijo Avstrije na Nemčijo prihaja tudi za slovenski Korotan pravica priključitve na slovenski narod in na jugoslovansko državo.

Avstrija ni izpolnila mirovne pogodbe.

Toda ne samo priključitev Avstrije na Nemčijo, še bolj nam daje pravico do takojšnje priključitve Slovenskega Korotana sanžermenske mirovne pogodbe, ki je v čl. 62 do 69 Avstriji naložila dolžnost, da v polni meri varuje manjšine, ki so ostale na njenem ozemlju. Avstrija te svoje dolžnosti ni niti najmanj vršila. Nasprotno imamo tisočerne dokaze, da je določbe glede varstva narodnih manjšin kruto in brezobzirno kršila.

To pričajo

nasilstva,

ki so bila izvršena posebno prva leta po plebiscitu ne le proti posameznim osebam zlasti iz duhovskega in učiteljskega stanu, ampak tudi proti celim vsem in občinam. Najhujša osebna nasilja, da celo umori in požigi so bila na dnevnem redu. In vse to so po načrtu in po visokem nalogu Heimatsdiensta izvrševali organizirane bande »Heimatschutzta«. Imena narodnih mučnikov kot Valentin Limpel, Vinko Poljanec, Janez Aichholzer, Franc Lipek, Matevž Hartman itd. so nepobitni dokazi nemškega nasilja nad slovensko manjšino.

Da tembolj občutno udarijo slovensko ljudstvo, so ga po načrtu in brezobzirno oropali njegove inteligence. Kolikor učiteljev in duhovnikov so ni prostovoljno umaknili nemškemu nasilju, so jim proti določbam sanžermenske mirovne pogodbe (čl. 64) odrekli avstrijsko državljanstvo. Med ostalimi je moralo 32 duhovnikov in 28 učiteljev zapustiti Korotan po plebiscitu, ker jim oblasti niso hotele jamčiti za njih osebno varnost.

Nobene svobode kulturnega razvoja.

Še manj seveda je mogoče govoriti o svobodi kulturnega razvoja. Kolikor je še pred vojno začelo poganjati prosvetnih organizacij, kolikor se je ustanovilo knjižnic, ljudskih odrov, izobraževalnih domov, vse to je nemška »kultura« po plebiscitu zatrla. Oblast prepoveduje Slovincem najbolj nedolžne ljudske igre. Oblast dovoljuje, da oborožene bande razbijajo slovenska kulturna ognjišča. Pred sodiščem Slovenec ni polnopraven državljan in ne dobi pravice, ker sodišča ne sodijo po zakonu, temveč so v službi germanizacije.

In da bi bilo delo germanizacije hitreje končano, so s posebno brezobzirnostjo nastopili proti slovenskemu pouku in slovenski šoli. V celi Koroški daues

ni ene slovenske šole

in ne enega slovenskega učitelja.

Če torej vidimo, da ta slovenska manjšina ni uživala ne osebne varnosti, ne političnih svobod, da ji je bila odvzeta rav-

nopravnost v uradu in v sodišču, da ji je bila odvzeta pravica do pouka v materinščini in do lastnega kulturnega življenja, sledi iz tega povsem jasno, da Avstrija v nobenem oziru ni držala obveznosti sanžermenske mirovne pogodbe. S tem nam daje pravico, da

zahtevamo priključitev slovenskega Korotana brez ozira na plebiscitno pogodbo.

Mirovna konferenca je ravno slovenskemu narodu ustvarila zelo težaven položaj. Noben narod v osrčju Evrope ni bil od vojne gorja tako prizadet kakor slovenski. Lahko pa ravno tako trdimo, da noben narod v osrčju Evrope ni bil tako prizadet od mirovne pogodbe kakor ravno slovenski. Blizu 35 odstotkov slovenskega naroda so nam odtrgali od telesa in izročili lačnim sosedom, ker mirovna konferenca glede Slovencev narodnostnega principa ni upoštevala.

In ako sedaj ti sosedi niti tistih pravic ne spoštujejo, ki so nam in bratom onstran mej po mirovni pogodbi zagotovljene, je samo ob sebi umevno, da se ustvarja s tem pri nas pesimizem. Nam se brani kulturno sodelovanje s Slovenci v Korotanu, dočim Avstrija z lastnimi silami in s podporo Nemčije energično zastopa interese Nemcev v naši državi.

Na današnjem zborovanju moramo slovesno poudariti, da je

Avstrija sama razveljavila plebiscitno pogodbo

s tem, da je priznala in da podpira gibanje za Anschluss in s tem, da je brezobzirno teptala pravice Slovencev, ki so jim kot manjšini v sanžermenski pogodbi zagotovljene. To zborovanje naj slovesno proglasi pravico priključitve za ves slovenski Korotan h krvavečemu telesu Slovenskega, od katerega sta ga proti naravnemu pravu zvijezdnost in nasilje odtrgala.

Podpirajmo Jugosl. Matico!

Sveta naloga vsega slovenskega ljudstva pa je, da krepko podpira vsa prizadevanja Jugoslovanske Matice za kulturno skupnost s koroškimi Slovenci. Brez ozira na vsake politične meje moramo z vsemi silami in z vsemi sredstvi to kulturno skupnost s koroškimi Slovenci vzdrževati in skrbeti, da bodo koroški Slovenci imeli v zadostni množini slovenskega berila, da se bodo mogli zbirati v slovenskih prosvetnih domovih in da slovenska beseda na koroški zemlji ne bo umirala.

Apel na vlado.

Apeliramo pa tudi na našo narodno skupščino, apeliramo na našo vlado in apeliramo na Njegovo Veličanstvo da se vzdrževanje kulturne skupnosti s koroškimi Slovenci ne smatra samo kot naloga privatne organizacije, ampak kot eminentno državna naloga. Vlada ima drugačna sredstva, vlada ima tudi drugačno moč, da kljub oviram in protizakonitostim z nemške strani to kulturno skupnost uveljavlja.

(Viharno, dolgotrajno odobravanje.)

Nadaljnji določeni govornik odvetnik dr. Marušič je izjavil:

V življenju so trenutki, ki odločajo, ako se napravi slab sklep v odločilnem trenutku. To velja tudi o narodih. Narod mora sebe kriviti, če napravi slab sklep. V takem odločilnem trenutku smo mi danes. Priključitev Avstrije k Nemčiji je gotova stvar. Zato je naša dolžnost, da napravimo važen sklep o našem nastopu, ko se odtrga meso in kri od našega narodnega telesa: da namreč storimo vse in žrtvujemo vse, da pride naš Korotan zopet k nam. Gre za čast, ponos, obstoj celega naroda. To je vprašanje predvsem Slovencev, je pa tudi vprašanje cele Jugoslavije, vprašanje našega narodnega ponosa in naše moči. Mi hočemo imeti vse brate pod eno streho. Tudi brate onkraj Sueznika in Triglava. — Če rešimo prvo vprašanje, potem bo ugodno tudi vprašanje nasproti Italiji.

Ihvaležni smo bratom onostran Karavank za njihovo trpljenje, ker zato pogledamo sebi v srce. Danes je našel naš narod sebe, da ma-

nifestira kot narod. — Čemu obljubljan da ne pozabimo na brate? Saj so naši, torej jih pozabiti sploh ne smemo in ne moremo. Zato jim kličemo: Vztrajajte, ne klonite duhom! Za Vami je ves in cel jugoslovanski narod! Če bo treba, pripravljani smo dati tudi svojo kri, da Vas osvobodimo. Ko pride čas, bo gotovo pripravljena naša oborožena moč. To prisego naj čujejo naši bratje — a ne v obupu. Danes je za nas svečan, ne žalosten dan, ko danes znova odpiramo Koroško vprašanje. Ponosno manifestirajmo! Na plan čista domovinska ljubezen! Vztrajnost, pogum, odločnost, in zmaga bo naša. Živela Jugoslavija, živeli zaslužnjeni bratje, živela pravica!

Kakor prejšnjemu — tako je sledilo tudi temu govoru dolgotrajno in burno odobravanje.

Nato je prečital predsednik dr. Pretnar brzojavni pozdrav Jugoslovanske Matice iz Splita. Končno je bila prečitana in z velikim odobravanjem sprejeta naslednja

REZOLUCIJA,

naslovljena na ministra za zunanje zadeve dr. Momičla Ninčiča, ki se glasi:

»Zbrani na manifestacijskem zborovanju danes v nedeljo dne 11. oktobra 1925, smo sklenili predložiti Vam, gospod minister, sledečo resolucijo:

Vznemirjeni vsled stalno naraščajočega gibanja za priključitev Avstrije k Nemčiji prosimo kr. vlado, da posveti največjo pažnjo temu vprašanju. Pomaknitev mej Velike Nemčije na Karavanke ni samo resno ogrožanje naše države, temveč tudi svetovnega miru, ker pomeni nov nalet velenemšva proti jugu in vzhodu in povrnitev nemške države k predvojnemu imperialističnim ciljem.

Vsled tega je na novo odprto vprašanje ujedinjenja koroških Slovencev z narodno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, katero je upravičeno ne samo iz obče znanih etničnih načel, nego je tudi najboljše jamstvo za varnost naše države in stalnost miru.

Pričakujemo torej, da bo kraljeva vlada uporabila vsa sredstva za osvobodjenje Koroške. Če se priključi Avstrija k Nemčiji, mora biti Korotan naš.

Ko je nato zaigrala godba železničarjev državno himno »Lepa naša domovina« in »Naprej zvesta Slave«, se je jel pomikati velikanski sprevod, kakršnih malo pomni Ljubljana.

MANIFESTACIJSKI SPREVOD.

Z godbo in zastopstvom Jugoslovanske Matice na čelu so odkorakali manifestantje po Wolfovi, Prešernovi ulici in Aleksandrovi cesti mimo Narodnega doma pred vladno palačo kjer se je sprevod ustavil toliko časa, da je deputacija Jugoslov. Matice izročila sprejeto resolucijo namestniku odsotnega velikega župana, ki je na dopustu, načelniku dvornemu svetniku Jankotu Kremensku, ki jo je takoj odposlal na ministra. Nato je odšel sprevod po Tržaški in Rimski cesti in po Emonski cesti mimo II. mestne deške šole čez St. Jakobski most, po Starem in Mestnem trgu, Stritarjevi ulici čez Frančiškanski most nazaj pred univerzo, kjer se je razšel v tako lepem redu in miru brez najmanjšega incidenta, kakor se je izvršilo celo zborovanje. Navdušenje se je bralo na obrazih vseh manifestantov v sprevodu in onih, ki so mu sledili ob straneh, na deset tisočev broječih, kajti ugotoviti moramo, da se je pri manifestaciji s svojo dejansko navzočnostjo udeleževala najmanj polovica zavedne Ljubljane. — Te neštete množice so v sprevodu dajale duška svojim srčnim čutilom s pevanjem narodnih pesmi (med sviranjem godbe železničarjev in Sokola I.) in z vzklikanjem: Živela Koroška, živel general Majster, živela naša vojska, živel kralj Aleksander, živeli združeni Slovenci, živela jugoslovanska Istra, Reka in Trst itd. —

Če omenjamo, da se je v lepi slogi brez grupacij po raznih organizacijah razvrstil ves naš sprevod v res enotno fronto, storimo to s tem večjim zadovoljstvom, ker ugotavljamo s tem, da bo v Koroškem vprašanju prav gotovo nastopal ves naš narod enotno ne

glede na strankarsko razdvojenost v političnih vprašanjih.

Ne moremo si pa kaj, da ne bi vendar še posebej omenjali strumno korakajoče skupine v krogih naših vrlih Skavtov, ki so v strogo določenih taktih glasno izjavljali, da bo Celovec — naš, naš, naš! Ziveli!

V veri, da zasije našim zaslužnim bratom žarko solnce svobode, ki je poslanka Najvišjega Očeta; v trdnem upanju, da jim napoči dan že v doglednem času, kajti že se pojavljajo konture porajajoče se zore nad Karavanj-kami; slednjic v neomajni ljubezni do svojih bratov, sedaj še trpečih, da jih vsled tega še bolj vzljubimo in jim vlijemo poguma v razboljene duše, kliče mo: Bog pravice, ki ne zapušta teptanih narodov, ne pripusti, da bi ostal naš slovenski del naroda na Koroškem še nadalje pod tujčeveto peto!

Veličastna manifestacija v Mariboru.

Tri dni smo posvetili Koroški, vsi trije dnevi so izzveneli v mogočen refren: Koroška je naša, Koroška je slovensko Kosovo, v tej točki je narod složen kot eden! Maribor je čutil vprašanje iredente na svoj način, kajti mi sami imamo tudi svojo koroško zgodovino! Zato je bila naša manifestacija morda najmočnejša v Sloveniji, bojovita, ne zunanja, odločna, manifestacija vseh društev in oblasti z narodnim občinskim svetom na čelu! Zato smo za večer opomni: Na delo! krstili svojo ulico v ulico »X. oktobra«, zato se je občinski svet izjavil napram vladi: Caveant consules! — Za »Prosvetno zvezo« je nastopila »Jugoslovanska Matica« s sobotno akademijo v Narodnem domu. Uspeh je petkov uspeh stopnjeval: Delajmo, delajmo in vzgojujmo! Zelen list Korotana nam je prebiral g. prof. dr. Kovačič. Mož-zgodovinar je razgrinjal pred nami vso zgodovino Koroških Slovencev in dokazal: Oni niso bili kakšne robske duše, oni so opetovano izražali, da so otroci slave in da hočejo skupaj v eno kolo. To so zgodovinski upori, to so zgodovinska dejstva. Če je vpitje in ulica odločila drugače, ne spremene tega dejstva. Iz preteklosti se učimo za bodočnost in na njo se pripravimo mi in — država! Ni namreč priprava za okrepitev slovenskega življa, če se neusmiljeno izterjujejo davki in grozi že danes premnogim obmejnim kmetijam: boben! Dobra uprava, notranja urejenost je jamstvo za uspeh v državni zunanji politiki. Je torej neusmiljeno, ne državniško, če se daje povod za agitacijo Nemcev: Korošci, v Jugoslaviji vas čaka boben, davek ga bo narokoval! Delo, vsak v svojem stanu na mestu, in zopet delo nas bo rešilo!

Pevska društva so nam večer osladila. Ambiciozna »Drava« je nastopila dvakrat, »Jadrane« enkrat z mešanim zborom. Knez Volkun je vnovič razgrnil pred nas svoj testament: Zgled svobode Slovencev smo bili mi Korotanci, to našo zgodovino obudite Vi, ki imate moč in voljo, v novo Gospo Sveto! Kulturna društva so pokazala v živi sliki moč sloge s ponosnimi prapori, ki bodo ob času vodila tisoče članstva — slovenskih fantov — zeleno Zilo pit!

Nedelja je bila koroška — vse zanjo! Spreved! Kdo bi obupaval? Vsi zbrani, vsi napolnjeni z odločnostjo, vsi junaki! Trg pred starodavnim magistratom je bil nabit, vse mesto v zastavah, vsak glas namenjen samo Koroški! Vse za Koroško in to bojno razpoloženje je stopnjevalo naš stari borec Koroške general Majster, ki je spreved še ob obhodu v svoji ulici bodril: V tem vprašanju, vsi eno, enih misli, enega duha! Stari borec-general, strit od življenja peze, je mogel ob pisanju svojih memoarov videti: Jaz ne upam samo, jaz sem prepričan! — Ko se je spreved končal in so igrali godbe in je Zveza pevskih društev predročila bolest koroških Slovencev z »gor čez izaroc in je govoril in otvoril prvi slovenski narodni župan dr. Leskovar: Meščani! Ulica X. oktobra bodi večni opomin vsakemu, ki prestopi naše mesto Maribor! Meščani, govorimo, da čuje svet: Koroška je naša! — je govoril dr. Rožman, Koroške gore list, Pliberka otrok. Zopet nam je bila predročena plastično vsa usoda bratov preko Karavanj. Vse, prav vse je le ena sama gorastna krivica! Avstrijska vlada ni držala niti ene črke mednarodne pogodbe glede manjšinskega vprašanja. Iz njegovih besed je zajel slovenski gospodar na Koroškem, ki se mu jemlje gospodarsko življenje, a zagrnela je tudi naša notranjost, kot nas je v uverturi interpretiral Gorenjec Finžgar: Zaprimo vse nemške šole v Jugoslaviji vsaj za en mesec, pa bomo videli, če bo pomagalo! In dali smo duška: narod je sprejel resolucijo, v kateri vse slovenske narodne stranke obljubljajo, da je osvoboditev Koroške njihov cilj, narod je Korošču Rožmanu obljubil: slovensko telo mora biti zdravo, To je naša življenjska naloga!

Vsi pripravljeni na žrtve, vsi odločeni na borbo, vsi v slogi, vsi v misli na osvoboditev bratov koroških Slovencev, — tako je govoril v teh zgodovinskih dneh naš obmejni Maribor!

Manifestacije pred magistratno hišo se je udeležilo okoli 13.000 ljudi, v sprevedu je korakalo 9000 ljudi.

Vrhnik.

je obhajala v nedeljo 5letnico žalostnega plebiscita na Koroškem. Manifestacija se je začela ob 11. uri dopoldne pred cerkvijo, kjer se je zbrala velika množica ljudi. Iz vseh katoliških organizacij združeni pevski zbor je zapel tri koroške pesmi, govoril je g. profesor Dolenc o koroškem plebiscitu in pozval navzoče, naj se brigajo za narodno-obrambna društva, posebno za Jugosl. Matico. Po deklaraciji in še enem govoru se je razvil spreved z žalnimi zastavami vrhniških društev po trgu na križpot, kjer je govornik v navdušenih besedah zaključil manifestacijo.

D. M. v Polju.

V soboto, 10. t. m., se je vršila pri nas manifestacija vseh tukajšnjih društev za Koroško. Spreved je krenil z godbo na čelu po vaseh, kjer so ga čakali povsod in z navdušenjem spremljali domačini. Ko je prišel med viharim navdušenjem zopet pred šolo, se je otvorilo zborovanje na prostem. Sledili so govori, petje ter godba. Zbor je soglasno sprejel resolucijo, poslano g. zunanjemu ministru. Tudi občinsko starešinstvo je na svoji seji v nedeljo soglasno sklenilo ter podpisalo resolucijo. Združena moč je pokazala, da tudi mi nekaj zmoremo, in da naj nihče ne računa na našo razcepjenost, kadar gre za narodno stvar. Pri tej priliki se je ustanovil tudi pripravljalni odbor Jugosl. matice za naš okraj.

Zalog.

Tudi mi nismo zaostali za drugimi pri manifestaciji za Koroško. V soboto zvečer je krenil spreved izpred šole v luči lampijončkov ter vriskajoče in navdušene šolske mladine na Poljane. Tam je otvoril vodja šole g. Drašček zborovanje. G. Rupret je v imenu Krekove mladine v kratkih, jedrnatih besedah podal sliko o zgodovini koroških Slovencev ter orisal naše boje pred in do plebiscita, g. Drašček pa je narisal trpljenje naših bratov sedaj in delo v bodoče. Pevski zbor je zapel Korotan. Ljudstvo je bilo navdušeno in je bilo po cestah staro in mlado. Zbor je sprejel resolucije ter jih odpisal vladi.

Št. Vid nad Ljubljano.

Vodstvo strokovne nadaljevalne šole za mizarje in občne obrtne nadaljevalne šole v Št. Vidu je priredilo sporazumno s šolskim odborom in zadruge lesnih strok lepo šolsko slovesnost. Slovensna izročitev diplom odlikovanim vajencem, ki so razstavili najboljše izdelke na vajeniški razstavi v Ljubljani, je bila združena z veličastno manifestacijo za osvoboditev zaslužene Koroške. V nedeljo dne 11. oktobra t. l. so se zbrali vsi obrtni učenci vseh razredov v šolski risalnici k slovesnosti. Med udeleženci so bili kot gostje g. vl. svetnik dr. Lubeč, slavnostni govornik g. prof. dr. Rožič, zastopniki šolskega odbora v Št. Vidu s predsednikom in županom g. Babnikom, župan in predsednik šolskega odbora v Zg. Siški, g. Zakotnik, zastopniki obrtne zadruge lesnih strok z načelnikom Berličem, zastopniki učiteljstva, županstva in vseh obrtnih korporacij. — Voditelj Jeločnik je otvoril slavnost s pozdravom na navzočine in poudarjal pomen združitve odlikovanja pridnih učencev z manifestacijo za osvoboditev Koroške. Svetnik Lubeč je pozdravil navzoče imenom velikega župana in poudarjal potrebo pridnosti in vztrajnosti našega obrtnega naraščanja in potrebo njegove strokovne izobrazbe, da bo kdaj v korist narodu in državi. — Nato je predaval slavnostni govornik dr. Rožič o pomenu vajeniških razstav, o potrebi dviga obrtniškega naraščanja, o potrebi strokovnega šolstva in tudi izpopolnitve že obstoječega. Zel je za svoje izbrane in veličastne besede, katerim so vajenci sledili z izrednim zanimanjem, vsesplošno pritrdjevanje. Nato je izročil svetnik Lubeč odlikovanecem lično izdelane diplome. Prišel se je drugi del slovesnosti, na katerem je zopet nastopil kot slavnostni govornik dr. Rožič, ki je opisal potek plebiscita; kako bi se ta izvršil drugače, če bi imela Koroška vsaj nekaj slovenskih obrtnih in industrijskih podjetij. Očrtal je kot izreden poznavatelj Koroške isto kot zibelko Slovenstva in slovenske kulture. Povzdignil je glas, naj tudi obrtna mladina stoji na braniku v pripravljenosti, da tudi ona pripomore, kadar pride čas, osvoboditi zaslužene brate. Zlasti sedaj ob klicu Avstrijeve k združitvi z Rajhovi. Njegove iskrene in domoljubne besede so izzvale burno odobravanje.

Železniki.

V nedeljo ob petletnici nesrečnega koroškega plebiscita je bil po drugem cerkvenem opravilu na glavnem trgu velik manifestacijski shod vseh kulturnih društev. Govorila sta šolski upravitelj g. Josip Pribožič in župnik g. Ivan Noč.

Ribnica.

Manifestacijsko zborovanje za Koroško je izpadlo v čast ribniški dolini. Na glavnem trgu se je zbrala velika množica takoj po 10. sv. maši ob okrašenem odru, kjer je pred. Jugoslovanske matice g. Divjak otvoril zborovanje. Posl. Skupl. je v globoko zamišljenem govoru tolmačil sedanji položaj s pogledom v zgodovino Koroške do današnje dne. Dalje časa se je zadržal pri plebiscitu iz l. 1920. V poetični obliki je podal zvezo našega ljudstva s koroškimi slovenskimi

ljudstvom. Podčrtal je dolžnost hrvatskega in srbskega naroda, da se zavzema za naš narodni interes. Burno odobravanje ljudstva je pričelo o globokem vtisu govora. Ravnatelj g. Merviš je kazal na težke krivice, ki jih prizadeva avstrijska vlada slovenskemu življenju na šolskem, cerkvenem in kulturnem polju. Statistično je pokazal, kako Avstrija tajijo pravo število Slovencev na Koroškem. Zborovalci so z navdušenjem sprejeli resolucijo na centralno vlado.

Trbovlje.

Dostojno in svečano so Trbovlje danes v nedeljo manifestirale za mile nam brate tužnega Korotana. Občinstvo je občutilo resnost žalostnega, nam Slovencev, pred petimi leti usiljivega plebiscita in njega izid. Z isto resnobo se je tudi narod začel zbirati na Vodah. Ob poldnevi uri se je začel premikati spreved proti Trbovljam. Na čelu rudniška godba, za njo zastave vodenskih gasilcev in Orlov. Za temi vodenskih gasilci, katerim so se pridružili pri Dimniku trboveljski gasilci z zastavo, za gasilci so stopali Orli v kroju in nato Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne. Za vojski odbor podružnice Jugoslovanske Matice, katerim se je priključilo ostalo občinstvo.

Pred cerkvijo, na glavnem trgu se je celi spreved ustavil, na kar je držal g. učitelj Omerzu govor o krivicah, ki se gode Slovincem na šolskem polju na Koroškem in o ugodnostih, ki jih uživajo Nemci v naši državi, o preganjanju duhovništva in učiteljstva in podprl vse s statističnimi podatki. Za njim je nastopil predsednik Zveze slovenskih vojakov g. Staudegger, koroški rojak. Ta je očrtal razmere v času plebiscita in boje na Koroškem, ki se jih je sam udeležil in pozival k skupni manifestaciji vseh, brez ozira stranke ob enakih prilikah. Nato je v spomin padlim vojakom na koroškem položil k lipi osvobojenja venec v imenu društva. Govoril je še en član Orjune, in Sokol je položil venec, akoravno se ti društvi nista oficijelno udeležili spreveda. Društva so se nato udeležila sv. maše.

Šoštanj.

»Brat, ki k bratov robstvu molči, vreden ni, da živi.« Da bi nas, ki smo tako blizu nesrečnega Korotana, ne zadel ta očitek, so se člani naših prosvetnih društev v velikem številu zbrali na spominski shod v nedeljo. Govoril je domači g. kaplan o krivicah, ki se godijo tam v zibelki Slovenstva in pozival vse zbrane, naj nikdar ne pozabijo trpečih bratov. Sklenilo se je prirediti vsako leto spominsko slavnost na usodni plebiscit, do takrat, »ko gremo skupaj čez Šent. Vid med brate naše Zilo pit«.

Sela finančnega odbora.

ODLOČEN NASTOP DR. KULOVCA PROTI SEDANJI DAVČNI PRAKSI, KI SLOVENIJO GOSPODARSKO UBIJA. FINANČNI MINISTER IZJAVLJA, DA JE ON SAM ZAHTEVAL POOSTRENJE TE DAVČNE PRAKSE IN DA JE NE BO OMILIL.

Belgrad, 12. 10. (Izv.) Na današnji seji finančnega odbora so bili odobreni krediti za dalmatinska pristanišča iz 7 odstotnega drž. posojila. Nato je bil izvoljen odsek, ki naj prouči avtonomni carinski tarif. Odbor sestoji iz 7 članov vladne večine in 5 iz opozicije. Od Jugosl. kluba je v odboru poslanec Pušenjak.

Finančni minister je imel kratek ekspezo o avtonomnem carinskem tarifu in je zatrjeval, da bo vlada nekatere postavke znižala, če se odbor o tem zedini. Na to so se odboru odkazali tudi sklepi ministrskega sveta, ki zadevajo znižanje raznih carinskih postavk po ministrskem svetu.

Pri zadnji točki dnevnega reda o drž. pomoči za tiste kraje, ki so bili prizadeti po raznih uimih, je fin. minister najprej kategorično izjavil, da vlada ne da na razpolago več kot 3 milijone dinarjev kredita kot pomoč, kakor je določeno v dvanajstih. Zato je bila v tem oziru vsaka beseda odveč. To je znamenje velike ljubezni seljačke vlade do kmeta, ki toliko trpi po raznih uimih.

Dr. Kulovec je vprašal nato finančnega ministra, kako stališče zavzema napram znani okrožnici fin. delegata dr. Savnika v Ljubljani, v kateri do najvišje mere poostrejuje davčni vijak v Sloveniji. Dr. Kulovec je dokazoval v dolgem izjavljanju, da je davčni aparat v Sloveniji tako strog, kakor nikjer drugod, kar se kaže jasno v tem, da je iztirjal davkov za 100 odstotkov več, kot je predpisano v proračunu. Druge pokrajine pa plačujejo manj kot je predpisano v proračunu ali pa dosežejo le neznamenit previšek.

Dr. Kulovec je dokazal z uradnimi številkami, da se Slovenija do skrajnosti eksploataira, ker nosi eno petino vseh direktnih davkov. Izjavlja, da Slovenija ni kolonija, ki bi nosila bremena za vso državo. Vlada goni Slovenijo v gospodarsko propast. Znana okrožnica, ki podžiga davčne uradnike k še bolj ostremu iztirjevanju, je znamenje, da je Slovenija postavljena v izjemen položaj in da pri nas ne velja nobena pravica več. Dr. Kulovec vprašuje fin. ministra, kaj sodi o znani okrožnici in kaj namerava ukreniti, da se takoj odstrani nezmožne krivice, ki jih trpi Slovenija pod sedanjim režimom.

Finančni minister je takoj odgovoril in izjavil, da je on naročil dr. Savniku, da naj poostri davčno prakso, češ da je opazil, da prihaja iz Slovenije nekoliko manj davkov ka-

Murska sobota.

V soboto ob 8 zvečer se je vršila v Dittrichovi kinodvorani akademija tukajšnje podružnice Jugosl. Matice. Odkar so gostovali tukaj ljubljanski igralci, še ni bila Dittrichova dvorana tako polna kot ta večer. Neke »prišleki« marveč tudi najodličnejše tukajšnje družine so do zadnjega prostora napolnile prostorno dvorano. Bile so zastopane vse oblasti, civilne in vojaške, po svojih šefih oz. roma poveljnikih. Nad vse veselo dejstvo pa je, da je tudi mladina, v prvi vrsti gimnazijska, ki je v častni meri tudi sodelovala pri sprevedu, v ogromnem številu posetila to zgodovinsko prireditel. Akademijo je otvoril oktet z v srce segajočo »Oj Doberdoba«, nato pa je sedmošolec Fr. Horvat v vznesenem govoru podal zgodovino ustoličevanja slovenskih vojskovod na Gospodarskem polju. Nad vse značilna se nam zdi njegova svečana obljuba, ki jo je koncem svojega govora podal v imenu prekmurske mladine namreč, da hoče bita njena ljubezen do bratov in sester v Korotanu, na Goriškem in v Primorju ter v nič manjši meri do najbolj zapuščenih naših bratov in sester na Ogrskem, kjer ječe pod brutalnim madžarskim raznarodovalnim sistemom, neizgorljiva in delotvorna. Zlasti zadnje besede, izrečene s posebnim poudarkom za brate na Ogrskem so napravile mogočen vtis na navzočine. Govoru je sledila še cela vrsta krasnih koroških narodnih pesmi, ki jih je pel deloma gimnazijski dijaški zbor pod vodstvom G. Duja, deloma šolski oktet ter dveje deklaracij: dr. Al. Gradnikova »Naša zemlja«, katero je s čustvom podala šestošolka E. Bergerjeva in neskončno lepi Pregljev »Ubit zvonec«, ki ga je deklamiral šestošolac V. Škerlak. Akademijo je zaključil okrajni prosv. referent g. Cvetko, ki je opisal v zanimivem govoru dogodke pred plebiscitom in ob plebiscitu. Ziva slika, s katero je bil spored izčrpan, je predstavljala Karavanke in na eni njihovi strani prisegajoča jugoslovanska mladina, na drugi pa koroškega dečka in deklico, ki zvezana prosita in kliče na pomoč brate in sestre onstran Karavank. Takšna je bila spominska slavnost naj-severnejše postojanke Jugosl. Matice ob 5letnici slovenskega Kosova.

Srbsko časopisje.

Ob petletnici plebiscita je objavila belgrajska »Politika« daljši uvodnik z naslovom »Jedna bolna petogodišnjica«, ki se konča z besedami pesnika Njegoša: »Nadjeno je draže neuglajeno«, v glavnem glasilu radikalov »Samoupravi« pa je objavil dr. Jos. Hebajn daljši članek o koroških Slovincih in njihovi zgodovini.

kor poprej. Torej finančni minister je ukazal in v dr. Savniku je našel dovetnega učenca. Nato izjavi fin. minister, kako je Slovenija polna samih tovarn in bank ter velikih podjetij ter da je potemtakem popolnoma naravno, pravi dr. Stojadinović, da ena pokrajina mnogo več plačuje kakor druga. Izjavlja, da ne bo proti okrožnici prav ničesar ukrenil.

Tako je govoril zastopnik takozvane radikalno-radičevske kmetske vlade, ki jo pri nas v Sloveniji podpira vse, kar je proti SLS. To je SKS, Prepeluhovi republikanci, Zveza slovenskega ljudstva, radikali in tudi Žerjavci. Kdo vzdržuje ta sistem odiranja v Sloveniji? Za slepce je jasno, da tisti, ki podpirajo to vlado. Doma imajo predrznost, da iz hinavščine in neznačajnosti vpijejo proti davkom.

Značilno je, da se tudi dr. Pivko ni upal dvigniti proti neznosnim davkom.

Na Stojadinovičeva izjavljanja je odgovarjal dr. Kulovec. Z uradnimi številkami je še enkrat dokazal, da izjavi fin. minister dvojno mero in dvojno moralo. Drugod ne najde za potrebno, da bi navijal davčni vijak, da bi dosegel vsaj po proračunu predpisano število, za Slovenijo mu ni nobeno še tako drakonsko navijanje dovolj trdo in hoče doseči v resnici propast Slovenije. Ta praksa v resnici vodi gospodarstvo Slovenije v propast. Govornik obžaluje, da člani vlade, ki so odobraval ministrov govor nimajo toliko uvidevnosti, da bi priznali, da ima tudi davčni vijak svoje meje, da služijo te vladi in jo vzdržujejo. Finančni minister te vlade pa ravno v najobčutljivejši točki, v gospodarskem denarju ne pozna niti trohice ravnopravnosti državljanov.

Govornik izjavlja, da toliko konkurzov, eksekucij in rubežni še nikdar ni bilo v Sloveniji, kakor pod to seljačko vlado in to v deželi, kjer je ljudstvo navajeno na red tudi glede plačevanja davkov. Konkurzi, eksekucije in rubežni kažejo, da smo na koncu svojih moči. Ministrove besede so prava karakterizacija moza, ki noče poznati dejanskega stanja pri nas, ki pa hoče imeti naš denar.

Poslanec Vladimir Pušenjak govori tudi v tem smislu. Dolgo časa se zadržuje pri drugi okrožnici dr. Savnika, s katero je povedal izplačevanje doklad avtonomnim cestnim zastopom, okrajnim cestnim odborom in občinam.

Minister izjavlja, da bo izdal tozadeven ukaz, da se morajo te doklade izplačevati.

Poslanec Lorković (HZ) zahteva, da pride na dnevni red fin. odbora predlog dr. Bazale, da se uradnikom izplačajo zaostale doklade.

Predsednik fin. odbora Radonić (radikal) predlaga, da pride na dnevni red jutrišnje seje vprašanje o Hrvatsko-slavonskem gospodarskem društvu in da naj danes da trgovinski minister Krajac ekspozice o tem vprašanju.

Minister Krajac izjavlja, da je to društvo za 37 milijonov dinarjev pasivno. Narodni banki dolguje 11 milijonov, za katere jamči država. 2.400.000 dolguje poštne hranilnice, 7 milijonov ministrstvu za socialno politiko, 8 milijonov Narodni banki, o katerih se minister ni hotel izjaviti, če jamči zanje država. To društvo ima 7 in pol milijona vlog. Minister poudarja, da bo trpela zadružna misel in državni kredit. Predlaga tiho likvidacijo, pri čemer bi dobila država hišo tega društva in skladišče v Zagrebu. Likvidacijo bi vodila Prva hrvatska štedionica. Hrv.-sl. gosp. društvu dolguje ministrstvu za soc. politiko 8 milj., ker je izvrševalo posle za prehrano pasivnih krajev. Minister o tem ni hotel izjaviti, ali je ta dolg ministrstva

realen ali ne.

O tem se je razvila daljša diskusija. Svetislav Popović (SDS) je zahteval, da se stvar z društvom še danes povoljno reši. Gavrilović (rad.) zahteva, da se predložijo društvena pravila in da se nato ugotovi, kdo nosi odgovornost, da je ravno to društvo dobilo toliko državnega denarja, med tem ko za ostalo zadružništvo država nikdar ni imela denarja.

Fin. minister Stojadinović izjavlja, da je društvo dobilo veliko denarja l. 1922. pod ministrom dr. Žerjavom. Posl. Kostić (rad.) predlaga, da naj to vprašanje vlada sama reši. Drug radikal predlaga, da naj se izvoli poseben odbor, ki bo to proučil. Gavrilović (rad.) je za to, da se to vprašanje reši takoj, in sicer tako, da priskoči država na pomoč. Sklene se, da se bo o tem obravnavalo na jutrišnji seji fin. odbora.

Kot druga točka pride na dnevni red dr. Gosarjev predlog o davku na ročno delo, tretja točka vprašanje o Hrv. slav. gosp. društvu. Predsednik je dal na dnevni red tudi Bazalin predlog.

Pred spremembami v vladi?

KRALJ BO AKTIVNO POSEGEV V POLITIKO. — POSKUS RAZŠIRJENJA SEDANJE KOALICIJE. — ODPSTOJ STOJADINOVIČA, KI BI GA ZAMENJAL KRAJAC?

Belgrad, 12. okt. (Izv.) V političnih krogih posebno komentirajo Radičevu izjavo, ki jo je dal za časa svojega bivanja v Belgradu, namreč da bo kralj povabil vse politike in da se bo sam udeleževal reševanja raznih problemov. Z ozirom na to je mnenje, da bo kralj konzultiral odlične politike, posebno načelnike političnih strank. Nadalje trdijo v informiranih krogih, da stojimo pred poskusom razširjenja sedanje vladne koalicije. Vedno bolj se širijo govorice o rekonstrukciji vlade, ki jo posebno zahtevajo Radičevci.

Naglašajo se tudi možnosti nekaterih globokejših sprememb v kabinetu, ne pa samo izpopolnitve.

Trdovratno se vzdržujejo govorice o odstopu finančnega ministra Stojadinoviča. Kot Stojadinovičevega naslednika imenujejo Krajca, ki bi zapustil trgovinski resor.

Naglašajo, da bi imel ob priliki rekonstrukcije oditi tudi prometni minister Radonjević in da bi radikali ta portfelj odstopili. Prevzel naj bi ga po nekkih vesteh kak politik iz Slovenije.

V Belgradu nič novega.

Belgrad, 12. okt. (Izv.) Tekom današnjega dne ni bilo zabeleženih nobenih posebnih dogodkov. Ker Pašić še ni v Belgradu, ni bilo v političnih krogih opaziti nobene aktivnosti. Edino seja fin. odbora je dala dnevu nekaj življenja.

Pašić odpotoval iz Monte Carla.

Belgrad, 12. okt. (Izv.) Po vesteh, ki so prispеле iz Monte Carla v predsedništvo vlade, je Pašić iz Monte Carla odpotoval. Pričakuje se ga sicer za jutri, ni pa izključeno, da se bo na potu mudil več dni; da bo namreč radi slabega zdravlja svoje potovanje napravil v presledkih.

KRALJ BOLAN.

Belgrad, 12. okt. (Izv.) Kabinet predsedništva vlade je izdal sledeči komunikat: Na povabilo je bil zdravnik dr. Koen danes v Topoli. Po vrnitvi je sporočil, da je kralj obolen na gripi in da ima temperaturo 38,2 C. V tem položaju je dr. Koen svetloval kralju, da ostane v postelji vsaj tri dni, sobe pa da ne zapusti vsaj 10 dni.

CENTRALIST PRIBIČEVIĆ POPUŠČA.

Belgrad, 12. okt. (Izv.) V Belgradu mnogo komentirajo Pribičevićev shod v Vinkovcih, na katerem je naglašal potrebo decentralizacije. To smatrajo kot Pribičevićev umik z dosedanje črte.

Poraz radičevcev v Čakovcu.

Čakovec, 12. okt. (Izv.) Včeraj so se v Čakovcu vršile občinske volitve. Vložene so bile štiri kandidatne liste: 1. samostalna seljačka lista (bivši hrvatski zemljoradniki), 2. meščanska lista (združeni obrtniki in

trgovci, nosilec liste je bil pristaš HPS prof. Kroppek, 3. radičevska lista, 4. druga meščanska lista (davidovičevi, zajedničarji itd.). Prva lista je dobila 73 glasov (2 odbornika), druga lista 363 glasov (12 odb.), tretja lista 198 glasov (7 odb.), četrta lista 101 glas (3 odb.). Na radičevski listi so bili tudi radikali in frankovci. Pri prejšnjih občinskih volitvah so imeli radičevci 12 odbornikov. Pri skupščinskih volitvah so dobili v Čakovcu radičevci 463 glasov, torej so sedaj nazadovali za 265 glasov.

Protiangelski blok.

Rim, 12. oktobra. (Izv.) Neka tukajšnja časnikarska agencija poroča, da se je Čičerin sestal v Meranu z ruskim poslanikom v Rimu, da določi vse potrebno za sestanek med Mussolinijem in Čičerinom. Sestanek bi se vršil v Stresi. Namen sestanka je ustvaritev protiangelskega bloka v Evropi, ki bi ga tvorile Rusija, Nemčija, Italija in Poljska (Stresa leži ob jezeru Lago Maggiore, nekoliko južno od Locarna. Tam se nahaja baje tudi sovjetski opazovalec konference v Locarnu.)

Velika železniška nesreča v Italiji.

Rim, 12. okt. (Izv.) V južni Italiji se je dogodila strašna železniška nesreča. V okolici mesta Catanzaro je divjala huda nevihta in hudourniki so izpodjedli več železniških nasipov in opor za mostove. Ko je ponoči peljal vlak v Catanzaro, strojevodja ni opazil porušenege mostu in je zavozil v brezno. Stroj je potegnil za seboj več vagonov. Strojvodja in kurjač in 18 potnikov je mrtvih. Pomoč je bila izključena, ker so bili mostovi pred krajem in za krajem nesreče tudi porušeni.

vahno in plastično. Še bolj zanimiva bo nemara vzpredba ljubljanskih pevskih društev na bližnjem novinarskem koncertu začetkom decembra.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Torek 13. oktobra: — Zaprt.
Sreda 14. okt.: »Pegica mojega sreca. — Red C.
Četrtek 15. okt.: »Ifigenija na Tavridi. — Red D.
Petek 16. okt.: »Periferijac. — Red F.
Sobota 17. okt.: »Pegica mojega sreca. — Red B.
Nedelja 18. okt.: »Zimska pravljica. — Izven.
Ponedeljek 19. okt.: »Periferijac. — Red E.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Torek 13. okt.: »Manon. — Red B.
Sreda 14. okt.: »Aida. — Red E.
Četrtek 15. okt.: — Zaprt.
Petek 16. okt.: »Mrive oči. — Red A.
Sobota 17. okt.: »Hoffmannove pripovedke. — Red C.
Nedelja 18. okt.: »Nabor. — »Povratek (premi-jeri). — Izven.
Ponedeljek 19. okt.: — Zaprt.

Prva repriza na novo nastudirane Masseneto-ve opere »Manon« se vrši jutri v torek dne 13. t. m. in sicer za red B. Zasedba je ista kakor pri prvi vzprizoritvi, le starega grofa des Grieux poje mesto G. Betetta g. Rumpelj.

Nova izpopolnitve naše opere. Te dni postavljamo na odru opernega gledališča orgle, ki so stale prej v državnem učiteljsku v Ljubljani. Orgle so delo slovečega ljubljanskega stavitelja orgel mojstra Goršiča, imajo dva manuala in več registrov. Prestavljajo jih orglarski mojster Dornič iz Radovljice in bo v par dneh gotov.

LEONHARDI-JEVA ČRNILA
TUS. LEPILA, BARVE ZA ŽIGE ITO. PROIZVAJA PO STARIMI
PREISKUŠENIMI IZVIRNIMI RECEPTI
TOVARNA „PENKALA“
EDMUND MOSTER I. DRUG D. O. ZAGREB

Konferenca v Locarnu.

VOŽNJA PO JEZERU. — PRED REŠITVIJO GLAVNEGA VPRAŠANJA. — VARNOST MEJ NA VZHODU. — NAPETOST.

Locarno, 12. okt. (Izv.) Iz raznih znakov sklepajo, da so se državniki, ki so se udeležili sobotne vožnje z motornimi čolnom po jezeru, razgovarjali o najtežjem problemu konference, namreč o načinu vstopa Nemčije v Društvo narodov. Gre za to, da se Nemčiji omogoči vstop v Društvo narodov, ne da bi morala Nemčija prekiniti svoje zveze z Rusijo ali pa odpovedati obstoječe pogodbe.

Locarno, 12. okt. (Izv.) Z vožnje po jezeru so se vrnili Chamberlain, Briand, dr. Luther in dr. Stresemann nekaj pred 7. uro zvečer. Najprej je izstopil iz čolna Chamberlain s svojo soprogo, ki se je vožnje udeležila, da dobi sestanek kolikor mogoče značaj priproste družabne prireditve, precej kasneje pa Briand in oba nemška zastopnika. Nemški kancler je rekel časnikiarjem, da so med vožnjo razpravljali o jako resnih in važnih zadevah. Iz te izjave sklepajo, da do končnoveljavne odločitve še ni prišlo. Chamberlain pa je izjavil: »Ta način pogajanj je res redek in ne navaden, kaže pa, da je razmerje med delegati prijateljsko. Z rezultatom pogovora sem zadovoljen, ker smo se znatno približali končni rešitvi problema, treba pa bo še mnogo dela.« Tudi Chamberlainova izjava potrjuje, da končne formule še niso našli. Slično kakor Chamberlain se je izrazil o rezultatu vožnje po jezeru tudi Briand.

Paris, 12. okt. (Izv.) Poročevalec Havasove agencije javlja, da so se med vožnjo po jezeru pogovarjali le o načinu vstopa Nemčije v Društvo narodov. O jamstvenih pogodbah za varnost vzhodnih mej so razpravljali kasneje Briand, dr. Stresemann in Skrzynski.

Locarno, 12. okt. (Izv.) Razni, očitno iz nemških krogov poučeni viri pravijo, da so se pri konferenci na jezeru zavezniki v glavnem

verzajske mirovne pogodbe od strani Nemčije v njegovi današnji obliki. Zapadne sile bi bile trudili, da pridobijo Nemčijo za brezpogojen vstop v Društvo narodov za priznanje § 18 v tem slučaju pripravljene Nemčiji mnogo popustiti zlasti v vprašanju kolonij in pa glede popolne izpraznitve Porenja.

Berlin, 12. okt. (Izv.) V prej precej pesimistično razpoloženih nemških krogih je pričelo prevladovati mnenje, da bo le prišlo do sporazuma na konferenci. Nemčija zahteva jasnost položaja v Porenju. Gotovo je, da bo izpraznjena okolica okoli Kölna, za izpraznitve ostalih zasedenih področij pa hoče doseči Nemčija krajše roke.

Paris, 12. okt. (Izv.) Mussolinijev prihod v Locarno pričakujejo 14. oktobra. V Locarnu bo ostal dva dni. Policija je pripravljena, da prepreči vsako protifašistovsko demonstracijo.

Paris, 12. okt. (Izv.) Na svojem prvem sestanku sta dr. Stresemann in dr. Benel sklenila, da začno nemški in češki strokovnjaki takoj z delom za formulacijo posebne pogodbe med Češko in Nemčijo.

Locarno, 12. okt. (Izv.) Danes so se pričela pogajanja za varstvo vzhodnih mej. Pogajanja so se razvila tako, da iščejo le še primerno obliko za pogodbo. Danes sta imela konferenco dr. Beneš in Skrzynski.

Locarno, 12. okt. (Izv.) O poteku današnje dopoldanske seje so izdali poročilo, v katerem pravijo, da so pogajanja »nekoliko napredovala«. Na vprašanje: Ali ne odločilno? — je odgovoril Briand: »Ta beseda sega predaleč!« V nemških krogih izjavljajo, da je tudi izraz »nekoliko« že skoraj preobsežen. V razpravah o varstvu vzhodnih mej se je pojavila napetost.

KRITIČEN POLOŽAJ V GRČIJI.

Belgrad, 12. 10. (Izv.) Po vesteh iz Aten je položaj v Grčiji zelo kritičen. Vlada se bori proti opoziciji. Poslala je veliko število zanesljivih častnikov v notranjost države, da bi vzdržali dobro razpoloženje napram Pangalosovemu režimu. V vladnih krogih s skrbjo gledajo na akcijo upornika Plastiras. Vlada se boji, da ne bi Plastiras prišel v Solun, odkoder bi lažje ostro nastopal proti vladi. General Pangalos je izdal na ljudstvo proklamacijo, v kateri ga poziva, da Plastiras izda oblastem. Smrtno kazen določa za tiste, ki bodo Plastirasu skrivali, ravnotake tudi za tiste, ki vedo kje se Plastiras nahaja, pa ga nečesto izdati oblastem.

ANGLIJA IN TURČIJA.

London, 12. okt. (Izv.) Iz Carigrada poročajo, da se je angleški poslanik pogajal s turškim zastopnikom glede direktnih pogajanj za rešitev mosulskega vprašanja.

Damske plašče

najnovejši modeli vseh velikosti v cenah Din 400— do Din 800.— Športne bluze: čefir, mako, opal ter modna krila od Din 80.— naprej; otroške in velike barhand-obleke, otroške in damske kreton, klot in lister predpasnike, kakor tudi vse damsko perilo nudi najceneje tvrdka:

F. in I. Gorčar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29

Glasba na Koroškem večeru.

Jugoslovanska Matica je priredila dne 10. t. m. v Unionsu Koroški večer, na katerem so peli mešani zbor »Ljubljana«, ženski zbor »Gl. Matice« in moški in mešani zbor »Lj. Zvonac« po nekaj vokalnih točk. Neglede na posebni pomen koncerta, na katerem so se izvajale narodne in domovinske stvari, več ali manj v zvezi s koroško stvarjo, je bila prireditelj tamniva tudi umetnostno in zato, ker so na njej nastopila vzporedno tri ljubljanske pevskie društva, ki jih je tako bilo mogoče meriti in primeriti med seboj.

»Ljubljana« je nastopila pod vodstvom dr. Fr. Kimovca in izvajala dve pesmi za mešan zbor. Ima primerno zasedene glasovne skupine in pevski zelo izvežbane moči, presenetila pa ni toliko z izvedbo v svojevrstni interpretaciji kakor z naravnost občudovanja vredno tehnično fineso, ki je pričela o izborni šoli in discipliniranosti zbora ter o močni in prenatrpani roki vodje. — Ženski zbor »Gl. Matice« je izvajal pet dvospevov s klavirjem od J. Suka, ki kažejo stanje današnje češke moderne ob koncu impresionizma in delujejo s posebno, češko ritmično in melodično. Pesmi so bile podane svojevrstno, notranje, muzikalno tako doživljeno in prepričljivo, kar je vrhina g. Kumarja, kakor jih nista podala niti »Ljubljana« niti »Zvonac«, dočim sta po zunanji preciznosti obe ostali društvi skoro malo zaostajali za »Ljubljano«, ki je toplot pokazala izreden tozadeven kult. Nemalo je k uspehu Sukovih pesmi pripomogel klavir Z. Zarnikove in prof. Ravnika, ki je mojstrski podprl vokalni part in mu otvoril dopolnilo in ozadje. Za »Matice« je nastopil operni tenor g. Banovec, ki je s šolanim in gorko temperiranim glasom odpel štiri koroške v Ravnikovi prireditvi za klavir, nato pa je nastopil »Zvonac« z izrazito narodnim programom, ki je za to društvo tako značilen. Moški zbor »Zvonac« je bolj negovan in v boljši formi kakor mešani, dirigent g. Prelovec je nastudiral koroške pesmi v Zl-

MANON.

V petek dne 9. t. m. je izvajala ljubljanska opera nanovo nastudirano in novo zasedeno Masseneto-vo opero »Manon«. Prva izvedba in prva repriza v nedeljo sta pokazali, da je bila debutna predstava novega opernega ravnatelja g. M. Poliča nadpovprečno umetnostno dejanje, kakršnih je naša opera zadnja leta malo zmogla. V nekkih ozirih pa takih predstav izza prevrata sploh nismo imeli. Navadili smo se že bili predstav, ki so šle več ali manj po srečje, ki so bile svec ali manj s temperamentom ali brez njega, več ali manj površno dane, ta, Poličeva predstava pa se je od navadne ljubljanske operne predstave temeljito razlikovala. Orkester si je bil topot žudno gotov, solisti baš tako, absolutno ni šlo za posrečene ali ponesrečene, v vsem je bilo čutili energično roko vodje, ki za vsako ceno hoče eksaktnih rezultatov. Razmerje med orkestrom in odrom je bilo v vsakem položaju logično odtelano kakor med glasovi katere fuge, fraze od prve do zadnje enake vestno, stilno in visoko smiselno obdelane, da kaj podobnega res že dolgo nismo čuli v tej naši površni in patriarhalni Ljubljani. Ta opera, ki stilno za naše, zanjo že hipermoderne zahteve ne nudi samoposebi baš velike pobude, je vžgala z izvedbo in radi verjamemo, da bo g. Polič napravil z izvedbo še marsikateri star kos užiten; še rajši bi pa imeli, da nam kaj ko bo mogoče, da tudi kaj modernega, današnjega. Novi operni ravnatelj je, so-deč po prvem delu, muzik in cel mož na mestu, ki je prav sposoben, da odstrani tisto vprašanje ljubljanske opere. S tem, da boste dvignili umetnostni nivo, boste odstranili operno krizo, ne pa z računati — Manon gospe Lovsetove sicer ni bila nobena »krizacija«, kakor tudi ostali pevci niso šli preko tiste tradicionalne ljubljanske operne šablone in igri in prav blizu smo mnenju, da je edina res odzdravljiva figura pri nas le Betetto. Pač pa so pevski solisti z Lovsetovo in Banovcem na čelu topot, kar je očitno zopet Poličovo delo, izredno veliko storili za uspeh dela; v drugem dejanju je občinstvo

obema imenovanima ob odprtem odru ploskalo za učinkovito podajo ljubzenske scene. Solisti in zbori so na splošno dali vse, še več kakor so dajali doslej. Dvignute tudi igralsko plat v operi, skrbite za inscenacijo in režijo bolje, dajte novemu ravnatelju prostega razmaha, pa bo naša opera kmalu taka, kakršne si želimo in do kakršne imamo Slovenci pravico!

Ljudski oder v Radovljici je otvoril sezono 1925-26 v nedeljo 11. t. m. s klasično igro »Amas«. Cela igra je lepa pesem, ki se vrši za časa priganjanja kristjanov v Rimu, ko je vladal cesar Aurelijan. Igralci so bili dobro izbrani; posebne glavne vloge so bile dobro izpeljane. Tako n. pr. Amas, rim. prefekt, Agapijus, njegov sin, Aurelijan cesar, Tubal, jud, višji svečenik itd. Govor je tekel gladko, le včasih je bil pri stranskih osebah nekoliko nerazumljiv. V splošnem je uprizoritev uspela prav dobro. — Igra se ponovi 18. t. m. in 25. t. m., obakrat popoldan. Ker je končana že pred večernimi vložki, je jako ugodno za okoličane, da si jo ogledajo, ker je uprizorjena prav na po-deželskem odru. — Vstopnice si preskrbite med tednom pri »kmečki zadrugi« v Radovljici.

Misijonski koledar 1926.

Pred nami leži danes VII. letnik Misijonskega koledarja, ki ga izdaja misijonske pri Domžalah Z. Lahkoto se je prejšnja leta razširjal med Slovenci v 25.000 izvodih; bil je namreč po obliki in vsebini tak, da se je moral vsakomur prikupiti. Kaj naj rečem šele o letošnjem letniku?

Pred vsem ga krasi lepa zunanost: v pretrsljivi obliki je umetnica M. Minka Boru upodo-bila krik Kristusov s križa: »Žejem seme« in razvrstila ob križu zastopnike poganških ljudstev, ki s brevenčnimi pogledi in razprostrtimi rokami klič-

Dnevne novice.

Odlični gostje v Postojni. Nedavno sta obiskala Postojnsko jamo kardinal Maffi in tržaški škof dr. Fogar s spremstvom. Sprejeli so ju zastopniki oblasti. Po ogledu jame sta se visoka gosta nekoliko pomudila pri postojnskem dekanu. Kardinal Maffi je v občevarstvu izredno ljubeznjiv in domač. Iz Postojne so se gostje vrnili v Trst.

Razglas glede navodil za odmerjanje in pobiranje davka od zaslužka telesnih delavcev je objavljen v »Uradnem listu« z dne 12. oktobra št. 95. Na razglas opozarjamo vse delodajalce in one, ki imajo služkinje itd., ker morajo tudi te plačevati davek od svojega zaslužka.

Pravilnik za državne dijaške štipendije. »Uradni list« z dne 12. oktobra št. 95 priobčuje pravilnik o državnih dijaških štipendijah in naredbo o številu štipendistov na vseučiliščih kraljevine S. H. S. Po novi naredbi je določeno za ljubljansko vseučilišče 31 štipendij po 1000 dinarjev mesečno in sicer 10 štipendij za pravnike, 8 za gradbene tehnike, 8 za strojne tehnike in 5 za medicince. Za vsa vseučilišča v državi je določenih 248 štipendij.

Pokrajinski zbor Jugoslovenske Matice se vrši v nedeljo, dne 18. t. m. ob 11. uri dop. v Društvenem domu v Ptuj. Delegati, ki potujejo v Ptuj preko Ljubljane, naj porabijo vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 5.27 zjutraj. Prihod v Ptuj ob pol 11. Glede polovične vožnje objavimo pravočasno vsa potrebna navodila. — Pokrajinski odbor.

Vila princa Pavla ob Boh. jezeru. V kratkem bodo ob Bohinjskem jezeru prenovili bivšo Murovo vilo za princa Pavla. Vodovod se napelje iz vodovoda hotela Sv. Janez. Vilo bo adaptiral Ivan Plemelj, zidarski mojster na Bledu.

Vladimir Mažuranić častni doktor zagrebske univerze. Zagrebski akademski senat je na svoji seji dne 9. t. m. soglasno sklenil, da se Vladimir Mažuranić, predsednik banskega stola v pok. in član Jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti, za svoje zasluge na polju znanosti in pravosodja, promovira povodom svoje 80. letnice za doktorja prava honoris causa. Promocija se izvrši dne 15. t. m.

Vrhniški Orel je prišel v nedeljo gledališko sezono v Rokodelskem domu z igro »Dekle z biseri«. Predstava je dobro uspela. Vrhničani so napolnili dvorano do zadnjega kotička. Režijo in igranje je v vsakem oziru za pohvaliti. Če bodo vse predstave tako prirejene, potem bo odziv občinstva gotovo vselej velik.

Trgatev na Trški gori. Sladko je grozdje iz Trške gorice! Ze ta ponedeljek so tu začeli obirati grozdje, katerega je obilo in sladkega. Pridno ga vzijajo Novomeščani in doma stiskajo, drugi pa v baramah in goricah. Nekaterim viničarjem bo celo posode za mošt zmanjkalo. Nekaj grozdja plesni, ker je bilo v zadnjih tednih preveč dežja. Cene novemu moštu in vinu še niso postavili.

Iz St. Vida na Dolenjskem nam je gorenjski popotnik poslal sledeče poročilo: Prostoren katoliški dom zidajo v St. Vidu na Dolenjskem. Na lepem ožitem kraju stoji dozidana lična stavba, ki je dolga do 18 m. Igralni oder je 6 m dolg. Že zdaj je v dvorani 10 električnih žarnic. Slikarije so oddali akademiku. Konec

meseca oktobra bo otvoritev in blagoslovljenje. Vredno bo pogledati si otvoritev, ki bo nekaj veličastnega.

Dolenjska jesen je za kmete bolj srednja. Krompirja je tu in tam precej manj kot lani in še ta je droban. Otavo kose še sedaj okoli Stične, St. Vida in dalje doli, saj je po dolinah prej dež nagajal in je bala trava dolgo pod vodo. Zelje, repa, pesa in korenje lepo kaže. S prejšnjo kupčijo gre trda. Malo bo dobička. Trgovci tarnajo. Denarja manjka.

Proslava stoletnice Djure Daničiča. Na pobudo srbske akademije v Beogradu in Jugoslovenske akademije v Zagrebu se bo vršila dne 18. in 19. t. m. v Beogradu skupna proslava stoletnice Djure Daničiča.

Šolske razmere v Južni Srbiji in Črnigori. Prosvedno ministrstvo je ugotovilo, da manjka v Južni Srbiji in Črni gori še do sto osnovnih šol in da bo treba zgraditi do 200 novih šolskih poslopij.

Poneverbe v osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Povodom zadnjega štrajka v zdravilišču v Brestovcu v Zagrebu je padel sum na denarno poslovanje v OUZD v Zagrebu. Uvedli so preiskavo in izvršili nenadno skontaracijo knjig. Pri tem so odkrili poneverbe v višini 400.000 Din. Dva višja uradnika so takoj suspendirali.

Cvetlična razstava v Zagrebu. Dne 24. in 25. t. m. priredi Zadruga umetno-vrtnarskih obrtnikov za Hrvatsko in Slavonijo v Zagrebu razstavo raznega cvetja, posebno pa krizantem.

Zgradba savskega nasipa v Zagrebu. Te dni se je vršil v Zagrebu komisijski ogled za zgradbo začasnega nasipa ob Savi. Z deli začne v najkrajšem času.

Ogromna pravda proti razbojnikom v Črni gori. Na Cetinju se je začela sodna razprava proti odmetnikom, ki so pred 1. 1924. zakrivali razne zločine. Obtožencev je nad 40, a prič je povabljenih več sto.

Prvi sneg v Hercegovini. V mostarski okolici je padel te dni med burjo in nevihto prvi sneg.

Zadnje novosti damskih klobukov priporoča Angela Pekolj, modistinja, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12. 6579

iz Ljubljane.

Švicarski pevci v Ljubljani. V nedeljo popoldne se je na potu v Trst pripeljala s posebnim vlakom v Ljubljano »Basler Liedertafel«, najslavitejši moški zbor v Švici, 160 pevcev po številu. Vlak se je v Ljubljani ustavil le za kratek čas. Na peronu se je zbrala gotovo tisočglašva množica pevcev in ljubiteljev pevske umetnosti, da pozdravijo prijazne Švicarje in se jim oddolžijo za gostoljubnost, izkazano zagrebškemu »Kolo« v Baslu. V imenu Jugosl. zveze pevskih društev jih je prisrčno pozdravil njen prvi podpredsednik in predsednik »Slov. glasbenega društva« v Ljubljani g. narodni poslanec Franc Smodej. Predsednik »Basler Liedertafel« g. Emil Keiser-Handschin se je za sprejem zahvalil v toplih besedah, poudarjajoč veliko veselje nad ljubiznim sprejemom na slovenskih tleh, ki so ga bili Švicarji deležni že v Mariboru. G. Smodej je pripel družbeni znak, nakar so se predstavili predsedniki, oziroma zastopniki in pevovodje ljubljanskih društev. Švicarji, s katerimi je prišel v Ljubljano švicarski konzul v Zagrebu g. Julio Schmidlin, so zapeli švicarski psalm, eno švicarsko narodno in eno ladinsko pesem. Kreпки zbor razpela z blestečimi glasovi in je izborni izšolan. Občinstvo mu je burno ploskalo in več ljubljanskih pevk je pevcem poklonilo šopke. Med navdušenim pozdravljanjem in odzdravljanjem se je začel vlak pomikati proti Trstu, kjer bo zbor koncertiral in se nato šel z zagrebškim »Ko-

lom« v Benetkah. Prijaznim in vedrim švicarjem želimo veliko pevskih lavorik na njihovi turneji.

Rokodelski dom. Pevska vaja bo danes ob 8 v dvorani Rokodelskega doma. Prosimo točne in polnoštevilne udeležbe.

Jubilej dela. Danes 13. oktobra praznuje gđ. Ivana Plešnar, Aleks. ul. 5, petindvajset, letnico zvestega službovanja pri eni in isti rodbini.

Zatiranje mrčesa. Mestni magistrat ljubljanski opozarja posestnike in najemnike zemljišč na tozadavni razglas, ki je nabit po mestu.

Roparski napad. Gđ. Marija Logar je šla v soboto ob 8 zvečer po glavnem drevo-redu v Tivoliju. Nenadoma je priskočil k nji neki neznan moški, okrog 30 let star, bolj visoke postave, v športni obleki in s štajerskim zelenim klobukom ter ji siloma iztrgal iz rok torbico, v kateri sta bila dva bankovca po 100 Din, nekaj drobiža in železniška legitimacija. Napadalec je nato pobegnil po parku proti Šiški.

Pretepi. Pretekli teden je izkazala kriminalna kronika mnogo tatvin in vlomov, ta teden pa bo menda teden pretefov. Tako so si bili v nedeljo v laseh A. P., bančni sluga A. J. in ključavničar J. S. Sprli so se pod vplivom alkohola v gostilni pri »Debelci« v Florjanski ulici in je P. z nožem ranil J. S. pa je s stolom P. udaril po glavi. — Tudi ženske ne zastajajo v pretepih. Moški vsaj »urede svoje račune« med štirimi stenami, ženske pa najraje na javnem. To je pokazala M., delavka na Poljanski cesti, ki je na dverišču napadla zasebnico Terezijo W. in jo s precej debelim drogom telesno poškodovala. Med udrihanjem je H. močno vpila in zmerjala svojo žrtve, da se je nabrano občinstvo kar zgrajalo. W. je morala iskati zdravniške pomoči, H. pa se bo marala zagovarjati pred sodiščem. Vzrok pretepa: ljubosumnost. — »Junaško« se je izkazala tudi Antonija O. z Dolenjske ceste, ki je javno na cesti pretepla služkinjo Cirilo K.

Tatvine. Branjevki Mariji Gademar je neki zlikovec na Vodnikovem trgu ukradel nahrtnik, napolnjen z raznim sadjem v vrednosti 180 Din. — Cirilu Stanič pa je bilo ukradeno iz veže Kmetijske družbe 1800 Din vredno kolo, znamke »Eskae«.

Iz štajerske.

Smrtina kosa. V Svetini pri Celju je dne 12. t. m. umrl g. Mihael Klinar, p. d. Turin, posestnik in gostilničar. Pokopni je bil vr naš moč. Pogreb bo v sredo ob 10 dopoldne.

Kozjanski okraj ima slabo brzojavno pošto zvezo z Ljubljano. Vse brzojavke, katere so naslovljene za Ljubljano, romajo v Maribor. Bilo bi koristno, da se pošto ravnateljstvo v Ljubljani zanima, kako bi se ovire, ki povzročajo počasnost, odpravile. Priporočljivo bi bilo, da se kozjanski okraj brzojavno zveže z breziškim tako, da se napelje brzojavna žica od Sv. Petra pod Sv. gorami čez Bizeljsko do Pišec. Pri tem bi bila trojna korist: brzojavke, naslovljene za Zagreb ali Ljubljano, ne bi odhajale čez Maribor. Prometni vinski kraj Bizeljsko, dobi novo brzojavno postajo. In tretjič, odpravile bi se neprimlik, katere se destikrat dogajajo, da je kozjanski okraj brzojavno odrezan od sveta, v slučaju, da vremenska nezgoda pretrga brzojavno žico kjerkoli v šmarškem ali Kozjanskem okraju.

Iz Pilštana. Letošnje leto je pa res zelo čudno. Od kraja so kazali vinogradi zelo dobro, toda deževje do zadnjega časa jim je mnogo škodovalo. S trgatvijo so že pričeli. Mošt bo mnogo slabši od lanskega, pa ga bo zato malo več. Boljši bo še vseeno, kot je »pijača iz drnlic«. Pač pa je pri nas letos zelo obrnilo sadje. Sliv je bilo malo, jabolk pa je zelo veliko. Dan za dnevom vidiš kupce, ki kar tekmujejo, kje bi jih dobili bolj poceni. Povprečna cena za 1 kg znaša 1 do 2.50 Din. — V kozjanskem okraju so zelo čudne šolske razmere. So šole brez učiteljev ali pa samo

Sijajne novosti blaga

(DOUBLE) za suknje, raglane in površnike za damske plašče ima v zalogi in izdeluje po meri in cenah, ki jih v Ljubljani ni nižjih, tvrdka

DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

z eno učno osebo, na Pilštanu na imamo na štirirazrednici kar šest učnih oseb; upravitelja, štiri učiteljice in učiteljico ročnih del. Al' smo »nobel«, pa ne vemo, zakaj nas imajo v Beogradu tako radi? Morda zato, ker imamo v trgu »prangerja«?

IZ MARIBORA.

Sprejem švicarskih pevcev. Na mariborskem kolodvoru se je v nedeljo ob prihodu »Basler-Liedertafel« zbral skoraj dobesedno ves Maribor. Švicarji so nam zapeli mojstrske tri pesmi, in v nas je vstajal duh stare Helvetije, stare »Eidgenossenschaft« starega ponosa, nad šivarskimi gorami: unsere Berge — Helvetia! Naši pevci so jim odgovorili z dvema pesmama in da dajo izraza, da praznujemo obletnico narodne nesreče, se je zopet oglasila prečudno pretresljiva: Gor čez izaro... Občinstvo je švicarje obsikavalo s cvetjem, fotografiralo se je na vse strani. Sprejem je bil nad vse prisrčen; švicarji so izjavili, da jim ostane v neizbrisnem spominu.

Ustanovitev pevskega društva Maribor. Včeraj se je ustanovilo pevsko društvo »Maribor«. Želimo, da se večji roki g. Gašperiča posreči dvigniti novo društvo do imponantne višine, nam v veselje, Mariboru v čast!

Šolska vest. Kakor doznavamo, bo novo-premeščeni g. prof. dr. Sušnik prestavljen na realko.

Samo konstatiramo. »Jutro« registrira v nedeljski številki mariborske proslave koroskega dne: »Na akademiji, ki jo je priredila katoliška Prosvedna zveza, je prevladovala nepredna inteligenca.« — Ne samo, da to ni res, ampak skrajno netaktno je, da študi Jutrov dopisnik neprestano svojo »naprednost« celo ob takih trenutkih, ko ne gre dajati ozira ali na levo ali na desno in nismo mi niti poročali, k d o je priredil ta večer!

Sprememba posesti. Z ozirom na izjavo, da se o poganjih »Sokola« za restavracijo Union ni govorilo, pribijemo, da ta notica ni izvirala s ceste, ampak iz ust gospoda restavraterja Pika!

IZ CELJA.

Sonatni večer. Dne 4. novembra prireditelj violinist Karel Sancin in pianistinja Mirca Sancinova komorni koncert v Celju s sledečim sporedom: 1. Vit. Novak: Sonata v d-molu 2. Joh. Brahms: Sonata op. 108 in 3. J. B. Foerster: Sonata op. 1.

Občinski svet je v svoji zadnji seji sklenil, da odstopi na Sp. Lanovžu stavbišče s površino 13.764 kvadratnih metrov vojaškemu erarju v svrhu gradnje vojaških skladišč in konjušnice brezplačno v last pod pogojem, da kupi država od mestne občine vojaške objekte za ceno, določeno od mestne občine, odnosno, če država vojaških objektov ne kupi, da se predmetno zemljišče proda vojaškemu erarju in sicer za ceno Din 11.— kvadratni meter.

Naše mesto ima več en križ s cenami mesa in pekovski izdelkov. Da se poslednje cene končno veljavno urede, je mestni magistrat na pobudo mestnega tržnega nadzornika sklical v Celje zastopnike vseh pekovskih združenj v Sloveniji ter predstavnike obrtne in trgovske zbornice, da vendar enkrat definitivno urede v sporazumu s pristojnimi oblastmi

Damski plašči

najnovejših modelov, krasno blago, s kožuho ali brez se nedvomno dobijo najceneje pri tvrdki

Fran Lukić pred Škofijo

Modni ševit plašč ž od Din 450.— dalje. — Velur plašči od Din 600.— dalje.

NOGOMET.

Prvenstvene tekme. V nedeljo se je odigralo v Ljubljani 8. kolo prvenstvenih tekem. Rezultati se glase: Jadran : Primorje 4 : 1, Primorje rez : Jadran rez 8 : 2, Ilirija : Slavija 15 : 0, Hermes : Svoboda 9 : 0. Z izjemo prve tekme so končale vse igre s pričakovanimi visokimi zmagami favoritov Ilirije in Hermes, ki sta naletela na neenake protivnike. Zmago Jadrana nad Primorjem je nasprotno pričakoval le malokdo, posebno ne v takem razmerju, toda bila je povsem zaslužena in odgovarja poteku igre. Jadran je igral z izredno pozitivno nastopom in enanotno ter razvil poleg skupne igre toliko borbenosti, hitrosti in vztrajnosti, da je vrzel Primorje popolnoma iz tira ter mu v kali onemogočil vsak napadalni poskus. Moštvo Primorja je razočarano na cel št. — Nadaljnji rezultati: Ilirija juniorji : Črna XI 8 : 1, naraščaj Hermes in Ilirija 5 : 5.

V Zagrebu je Hašk zmagal v prvenstveni tekmi Concordije s 3 : 2 ter si s tem zagisral prvenstvo zagrebškega podzveza vsaj za jeensko sezono.

V Beogradu sta se sestali reprezentanci Bukarešte in Beograda v tekmi za pokal N. V. kraljice Marije. Zmagala je reprezentanca Beograda v visokem razmerju 8 : 0. Pokal postane s tem definitivno last Beograda, ki je dosegel z nedeljskim rezultatom tretjo zaporedno zmago.

HAZENA.

V nedeljo dopoldne se je vršila na igrišči Atene prvenstvena tekma med Ateno in Primorjem. Zmagala je družina Atene v razmerju 19 : 0. Hašk Primorja se nahaja šele v razvoju ter se kljub ambicioznosti Atenkam ni mogla resno upirati. Atena je imela neprimerno sestavljeno napadalno vrsto in v kombinacijski igri ni nudila onega kor običajno.

Naročajte 'Slovenca'!

VELOUR za ženske plašče — 140 cm. vse barve, več vrst, že od 100 Din naprej

DOUBLE SUKNO za moške suknje in ran-glane ter vse drugo blago radi prevelike zaloge

Izredno znižane cene

A. POTOČAR, LJUBLJANA

pri trga poleg zmagajem mostu

čjo: »Pridi, Vzhajajoči, reši nas iz teme in smrtne sence...«

Mesečne razpredelnice koledarja so letos okrašene z lepimi motivi iz misijonjskih dežel.

V članku »Če imaš srce, boš razumel« išče afriški misijonar Jožef Baetmann nagibov, ki naj nas vnmajajo za misijonsko delo, pred vsem za širjenje misijonskega časopisa. S prisrčno vsiljivostjo, ki je le njemu lastna, nam predstavi vse vrste misijonjskih mučencev in položi na njih umirajoče ustnice besede: Brat, moj brat! Vidiš, kaj sem trpel, da sem širil Kristusovo besedo križem sveta! Kaj si pa za rešitev poganskih duš storil ti? — Odgovori!

O p. Damjanu je vsakdo že kaj slišal ali brai. Pa vsakdo želi izvedeti čim več iz življenja in delovanja tega apostola gobavcev. Mično nam je to podal v letošnjem koledarju Franc Glinšek na 16 straneh. Mislim, da bo marsikomu zaigrala solza v oči, ko bo primerjal sliko njegove mladosti s sliko njegovih zadnjih let.

Prof. Jernej Pavlin nas vodi po misijonjski razstavi v Rimu in nam v kratkih potezah kaže vse njene znamenitosti. Zanimal bo ta popis zlasti tiste, ki so jo imeli priliko obiskati osebno; pa tudi drugi bodo sestavek brali z zanimanjem, zlasti ker ga pojasnjuje več slik z razstave.

Zgodbe o misijonjskih mučencih, kdo jih ne bere radi! Tudi letos je, slično kakor lani (26 japonskih mučencev) koledar poskrbel za to. Ganljivo je popisano trpljenje tjencinskih mučenik, 10 usmiljenk v Vincenciji, ki so bile l. 1870. na različne grozovite načine mučene v Tjencinu na Kitajskem.

Nasmejal se bo marsikdo pri branju »Velike kače«, kjer afriški misijonar popisuje neko svojo dogodivščino iz prve dobe misijonarjenja.

Stanko Dobovšek se vprašuje »kateri poklic naj si izberem«, in se odloči za misijonjski radi njegove vzvišenosti in lepote.

Pod naslovom »Pri slovenskih misijonarjih« prinaša koledar zanimive odlomke iz pism naših

misijonarjev. Kar piše »Vigred« o »Katoliških misijonih«, velja torej povsem tudi o koledarju: »Človek bi mislil, da bo bral v »kat. misijonih« samo o neznanih, tujih ljudeh, ki vpijejo k nam, naj jim pomagamo v nebesa, toda ne, srečuješ tudi domačine, rojake — junake in junakinje! Ss. Ksaverija Pire in Rafaela Vurnik, kdo bi vaju ne vzbujil, oo. Baptista in Engelhard, kdo bi vaju ne občudoval, g. Kerec, kdo ne bi strmel nad tvoim tumačstvom? — Naši ljudje so to! — In reči moramo, da nam je uredništvo izbralo prav zlaté vredne odstavke iz pism naših misijonarjev. Pa saj to je najlepše, kar nam je moglo podati.

Nekako bilanco našega dela doma podajata sestavka »Misijonstvo na Slovenskem« v l. 1924-25« ter »Poročilo iz našega misijonstva«. Reči moramo, da je delo, ki se je izvršilo lani za misijone doma, zadovoljivo in razveseljivo, upi v bodočnost so pa tudi jasni.

Med »Raznim« najdemo res najrazličnejše dogodke iz misijonjskega življenja, od ljubkega pripovedovanja misijonarja Baetmanna o abesinskih deklic, kako je jokala namesto njega, ko mu je oče umrl, pa do zabavnega dogodka, kako je misijonar učil Kitajca, kako bo dosegel, da se mu njegovih 22 kocin razraste v košato brado.

To in ono ima običajne zanimivosti iz zgodovine, zemljepisja in narodopisja tujih narodov, tako o operacijski spretnosti Oceancev, o kitajskih bonch, o zibelkah pri raznih narodih i. p.

Med članki je več prav ličnih misijonjskih pesmic, ki bodo jako dobro služile pri misijonjskih prireditvah. Nekatere bo morda kdo nekoliko težje razumel, lepe pa so.

Tudi za veseli kotiček in za uganke je uredništvo poskrbelo.

Največja odlika letošnjega koledarja pa je 16 strani samih slik, lepih, jasnih, zelenkasto barvanih. Na teh par straneh preletiš vse misijonske dežele, od Kitajske in Tibeta preko Indije, Afrike, Amerike, Oceanije do balkanskih dežel in se ustaviš šele v našem misijonstvu.

vprašanje cene kruha. Te cene bodo imele velavo za celo Slovenijo. Bilo bi res dobro, da bi enkrat to vprašanje zginilo z dnevnega reda. Sedaj so se spet oglašili tudi mesarji. Morda jim daje vzgled postopanje pekrov. Pravijo pa tudi, da so cene živini sedaj zopet poskočile in zahtevajo vsled tega povišanje cen mesu za 1.— Din pri kilogramu. Magistrat pa ni prav nič voljan ugoditi željam mesarjev. Prav ima.

Poslednji tedenski semenj na svinjskem trgu je pokazal naslednje cene: 6 tednov stari prešči so dosegli za komad Din 100 do 125, 7 tednov stari Din 125 do 130, 8 tednov stari Din 140 do 160, 9 tednov stari Din 160 do 190, 3 mesece stari Din 200 do 240, 4 mesece stari Din 300 do 400, 6 mesecev stari Din 500 do 600, 7 mesecev stari Din 650 do 700, 8 mesecev stari Din 750 do 80, 1 leto stari Din 900 do 1200. — V primeri s cenami, ki so vladale spomladi, so se cene prešči dvignile skoro za 25 odstotkov.

Zadnji živinski semenj, ki se je vršil prvi ponedeljek v mesecu, se spet ni obnesel. Sedaj se vrši dne 21. oktobra v našem mestu običajni živinski in kramarski semenj, ki je bil do sedaj vsako leto izredno dobro obiskan, in je tedaj upanje, da bodo tudi sedaj kmetje pripeljali svojo živino na semenj v prav obilnem številu in to posebno radi tega, ker se že sedaj sliši, da bo ta dan v Celju veliko kupcev.

Zapeljivi hmelj in tatovi. Na posestvu Lanovžu, ki je last celjskega trgovca D. Rakuscha, je letos hmelj še precej dobro obrodil. Na posestvu so bili stalni delavci, ki so hmelj obirali in sušili. Dobra letina kakor tudi visoka cena hmelja, je te delavce zapeljala, da so ukradli preko 200 kg hmelja in ga prodali nekemu prekupcu v Zalcu. Policija je prišla tatvini na sled in je pri prekupcu zasegla še 70 kg hmelja. Drugega je prekupec že naprej prodal. Na tej tatvini so udeleženi do sedaj trije delavci, ki že sede v zaporu. Sumi se, da so imeli še druge pomagače. Vso škodo bo pa moral trpeti nepremišljeni prekupec, ker se ni dobro informiral o izvoru hmelja. Poleg

tega ga pa še čaka kazen radi nakupa ukradenega blaga.

Nepoštene mlekarice. Tudi na našem trgu se ponavljajo sedaj nečedne kupčije z mlekom. Pred enim mescem je tržno nadzorstvo zalotilo tri mlekarice, ki so prodajale mesto mleka vodo. V četrtek je pa tržni nadzornik zasledil nov način sleparjenja in ponarejanja mleka. Pri neki mlekarici je namreč zapazil čudno gosto mleko, ki se menda na našem trgu malokdaj dobi. Zato si je to mleko bolje ogledal in konstatiral, da je predmetna tekočina prav malo mlečna in da je večina te snovi voda, pomešana z drobno belo moko. Seveda je zaplenil takoj celo množino mleka in je to iznadljivo mlekarico naznanil državnemu pravdnstvu, ki bo gotovo poskrbelo, da bo sodnija tako brezvestnost primerno kaznovala.

IZ TRBOVELJ.

Neređen promet z avtomobili. Te dni se je pripetilo, da je osem oseb zamudilo prvi vlak, ker ni vozil avto iz Trbovelj. Neka gospa je imela nujen pot v Zagreb in je radi tega bila primorana najeti avto, da jo je pripeljal na Zidan most k zagrebškemu vlaku. Ker smo se za stvar zanimali, smo zvedeli, da ima pravico voziti samo avto-družba g. Rozina, drugim je pa z odlokom okrajnega glavarstva prepovedano voziti k vlakom, ako nima jo za to direktno naročila. Čudimo se temu odloku, ker ni na mestu. Ali hoče okrajno glavarstvo to popraviti, da ne bo imelo občinstvo škode, kakor kaže gornji slučaj in dovoliti tudi drugim gospodarjem avtomobilov voziti, ker je to splošna potreba in se je ljudstvo privadilo na sedanji promet. Občina pa naj avtotaksam odkaže primeren prostor za čakanje potnikov.

Najboljše in najcenejše kupite
maje, volno, trikotažo, rokavice, nogavice, nahrbtnike za šolarje in turiste, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje pri
JOSIP PETELINC-U
LJUBLJANA, poleg Prešernovega spomenika (ob Ne debefo! Na malo!

Iz Prekmurja.

IZ MURSKE SOBOTE.

Državna realna gimnazija. Prosветno ministrstvo je te dni potrdilo paralelko v letošnjem drugem razredu. Odločitev glede šestega in sedmega razreda pa še vedno ni. Ministrstvo obeta v svojem dopisu, da bo pri tozadevnem odločanju upoštevalo krajevne razmere, v katerih se nahaja soboška gimnazija. Vključ temu pa apeliramo na vse slovenske poslance, da takoj o tej zadevi intervenirajo, da ne bo kakšnega neprijetnega iznenađenja. V ostalem pa je to potrebno tudi radi tega, da čimprej nastopijo nove moči, ki so nujno potrebne. Vsled nezadostnega števila profesorjev je pouk namreč sedaj omejen. V splošnem interesu je, da se ta zadeva v najkrajšem času reši. — Gimnazijsko poslopje je dobilo v zadnjih dneh lep slovenski napis.

Novi katehet, g. profesor Alojz Pavlič, je v soboto nastopil svojo službo. Njegovo mesto je gotovo najvažnejše izmed vseh slovenskih katehetov. Verska vzgoja nove generacije je v njegovih rokah. Želimo mu najlepših uspehov.

Umrli je 9. t. m. Irma Podlejšek, učenka II. a razreda drž. real. gimnazije v Murski Soboti, evangeličanka, stara 13 let. To je prvi smrtni slučaj na tem zavodu po sedmih letih njegovega obstoja. Deklica je bolehalo že dalj časa na sklepnem protinu. Preminula je, ko so jo peljali iz soboške bolnice domov v Sebeborce. Pogreb se je vršil v nedeljo popoldne ob treh. Na domačem pokopališču se je poslovil od marljive deklece njen razrednik profesor Mali. Dijaški pevski zbor ji je pod vodstvom g. profesorja Dujca zapel žalostinko »Vigred se povrne«. Součenke so nasule na zgodnji grob jesenskega cvetja...

Iz Primorske.

Prepovedana kulturna prireditve. Tržaški prefekt je v zadnjem hipu prepovedal slovenski glasbeno-dramatični večer, ki bi se bil

imel vršiti dne 11. oktobra t. l. pri Sv. Jakobu v Trstu.

Politični cinizem. Tržaški »Piccolo« z dne 11. t. m. si dovoljuje z ozirom na odlok pravosodnega ministra Rocca, s katerim se proglašita italijansko in izključni uradni in občevelni jezik na vseh sodiščih v Italiji, ciničen članek na naslov slovenske manjšine. Med drugim pravi, da bodo Slovani sedaj spoznali, da je v njihovo lastno korist, ako znajo italijansko in se bodo zato že potrudili, da se nauče italijanske. Na vsak način pa bodo z ministrovim odlokom zadovoljni slovenski odvetniki, ki vsi izvršno obvladajo italijansko in ki jim bo zato klientela sedaj le še bolj cvetela. — »Piccolo« seveda ni tako neumen, da bi verjel, da je z gornjim Roccovim odlokom in pa njegovim cinizmom jezikovno vprašanje v Julijski Krajini končno veljavno rešeno.

Zopet žrtve. V Velikem Otoku je umrl 66-letni posestnik Janez Vadnov na posledicah ran, ki so mu jih bili prizadeli italijanski vojaki, ko jih je ponoči preganjal s svojega vrta, kjer so mu kradli sadje. Pokojnik je bil značajan, blag mož; bil je cerkveni ključar in odbojni kmečke hranilnice. Pregarjala ga je čudna usoda; trije otroci so mu bili umrli nesrečne smrti: 9 letni Stefan je l. 1899. utonil v Pivki, 22 letni Jakob je l. 1922. v hipni blaznosti izvršil samomor, 33 letnega Janeza je l. 1923. v gozdu ubilo drevo. Sedaj je še sam mrl nasilne smrti.

Za napredek Dalmacije.

Zagrebaški »Obzore« prinaša daljši dopis iz Splita, ki se peča z vprašanjem, kako v hitrejšem tempu dvigniti naše jadranske predele do tistega napredka in pomena za celo državo, ki jim po naravi gre. Poleg posebnega izseljeniškega oddelka, ki ga predlaga Radić, naj bi se na osrednji vladi ustanovil poseben pomorski oddelek ali ministrstvo z državnim podtajnikom, ki bi moral biti Primorec, po možnosti Hrvat. Jadranski parlamentarni klub bo mogoč mnogo koristiti. Istotako naj se zve-

ČAJNA ROČKA

ake zlata, rudeča, modra, črna, rujava,
vedno bo tebi prijateljica prava!

ČAJNA ROČKA zlata

visoko plemenita in najfinjša
zdravilišna mešanica
v najdovršenejši popolnosti,
edina obstoječa čajna mešanica
najfinjših cvetov in neme-
kosljiva v izdatnosti, v porabi
ne dražja kot srednje vrste.

ČAJNA ROČKA rudeča

vsebine polna, aromatična,
čista.
Indo-Ceylon
čajna mešanica najfinjših
izbir pri lahkem poparku brez
pri močnem z smetano priporo-
čljiva.

ČAJNA ROČKA modra

čaj za dame
mila, cvetna, ne razburja čista,
takoimenovana
Ruska čajna mešanica
posebno primerna za pripravo
samoovarju,
ker tudi pri daljšemu vlecenju
ne postane grenka.

ČAJNA ROČKA črna

čaj za gospode
močan, plemenit, angleškemu
okusu odgovarjajoč, posebno
primeren za uživanje z mlekom
ali smetano kot zajutrek.

ČAJNA ROČKA rujava

priljubljena in prijetna
čajna mešanica
za obitelji,
tudi pri trajnem uživanju
nobena okusna vredenost.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Ali bodo v Adelaidi mogli popraviti, kar je na Duncanu poškodb. To vprašanje je bilo treba prenesti. John Mangles je hotel vedeti, kaj mu je ukreniti. Spustil je ob Duncanu v krmi v morje potapljače, ki so mu povedali, da je pri vijaku zvito krilo, ki se zadeva ob bruno. Zato se vijak na noben način ne more vrteti. John je uvidel, da je poškodba resna in da je treba za popravilo priprav, ki jih v Adelaidi prav gotovo nimajo.

Glenarvan in kapitan John sta prišla po resnem pretresanju do naslednjega zaključka: Duncan naj jadra s pomočjo jader ob južni avstralski obali in išče sledov po Britaniji. Ustavi naj se pri rtiču Bernouilli, kjer bodo še enkrat poizvedovali, nato pa naj nadaljuje pot do mesta Melbourne, kjer bodo poškodbo brez težave popravili. Ko bo vijak zopet za rabo, naj gre Duncan križariti na vzhodno obalo in iskati tamkaj sledov po ponesrečeni Britaniji.

Predlog so vsi odobrili. John Mangles je sklenil, da porabi prvi ugodni veter in se odpravi na pot. Ni čakal dolgo. Proti večeru se je vihar že čisto polegel. Namesto tega je pihala le še prijazna sapica od jugozapada. Takoj so se pripravili za odhod. Razvili so nova jadra. Ob štirih zjutraj so začeli mornarji navigirati škripec. Kmalu se je sidro postavilo po konci in se odtrgalo od kremenitih skal. »Duncan« je začel z vsemi jadri in z vetrom avstralske obale pot na jug.

Dve uri pozneje je zatonil na obzorju rtič Katastrofe. Ladja je zavozila v Investigatorjev zaliv. Proti večeru so objadrali rtič Borda in začeli voziti ob Kengurujevem otoku. To je največji med manjšimi avstralskimi otoki. Nanj se zatekajo ubežni deportiranci (zločinci). Otok je imel zares kaj prijazno lice. Neiz-

merne zelene preproge za velimi skalami, posejanimi po obrežju. Kakor takrat, ko so odkrili Kengurujev otok (l. 1802.), tako je bilo videti tudi sedaj velikanske črede kengurujev, ki so skakale med drevjem in po planjavah. Ko je drugo jutro vozil Duncan ob otoku, je Glenarvan večkrat poslal k srmemu bregu John, da preišče obalo. Sedaj so bili že pri šestintridesetem vzporedniku, in lord je mislil, da mora preiskati vse obrežje do osemintridesetega.

Dne 18. decembra je jahta ves dan jadrjala tik ob obrežju zaliva Srečanja (Eucaunter-Bay). Rezala je valove prav tako hitro kakor prava jadernica. Semkaj je došel l. 1848. popotnik Sturt, potem ko je odkril največjo reko južne Avstralije, reko Murray. V teh krajih pa že ni bilo več zelenicah bregov Kengurujevega otoka, ampak otočne goličave na nizkem, razjednem obrežju, tu in tam še siva skala ali pa peščeni pomoli: prava pravcata puščava.

Mornarji, ki so v čolnih raziskavali obalo, so imeli trdo delo, a nikomur ni prišlo na misel, da bi se pritoževal. Skoro povsod so jih spremljali Glenarvan, njegova senca Paganel in neizogibni Robert. Hoteli so se prepričati na lastne oči, če res ni sledov po Britaniji. Toda vse prizadevanje je ostalo brez uspeha.

Avstralija je bila v tem pogledu prav tako zakrknjena kakor Patagonija. Vendar pa niso smeli izgubljati upanja, dokler ne dosepejo natančno na tisto mesto, ki ga je imenovala listina. Na tem kraju so iskali bolj radi tega, ker so hoteli biti previdni in niso hoteli prepuščati ničesar golemu slučaju. Ponoči je Duncan zvil jadra, da je ostal kolikor mogoče na mestu, ko pa se je naredil dan, so začeli znova brskati po obali.

Tako so dospeli dne 20. decembra do rtiča Bernouilli, ki brani Laepedov zaliv, ne da bi našli eno samo bruno. Pa ta neuspeh jim ni vzel poguma. V dveh letih, odkar se je zgodila nesreča, je morje moglo, je moralo odnesti ostanke Britanije. Tudi

je bilo zelo verjetno, da so divjaki, ki zavohajo nesrečo kakor jastreb mrhovino, odnesli vse do zadnje treščice. Nato pa so odvedli Harryja Granta in tovariša, ki jih je vihar vrgel na pečine, v notranjščino puste celine.

Kaj pa potem duhovita domneva učenega gospoda Jakoba. Dokler je šlo za argentinsko ozemlje, je zemljepisec mogel po vsej pravici zatrjevati, da se nanašajo številke v listini na kraj, kjer so vjeti, in ne na kraj nesreče. Tam so bile velike pampske reke in njihovi pritoki, ki so mogli prinesiti v morje steklenico z dragocenimi listinami. Tukaj pa, v avstralski puštinji, je kaj malo rečic, ki prerežejo sedemintrideseti vzporednik. Se več: Rio Colorado in Rio Negro tečeta, predno se izlita v morje, vseskozi po nedostopnih in neobljudenih krajih, med tem ko se glavne avstralske reke Murray, Yarra, Torrens in Darling bodisi izlivajo druga v drugo ali pa v morje, toda njih izlivi so pristanišča, kjer je živahen promet. Koliko je torej verjetnosti, da je mogla dospeti krhka steklenica neopažena in nepoškodovana do morja?

Ta neverjetnost ni mogla ulti tako bistrim glavam kakor so bile na Duncanu. Paganelova trditve, ki je bila verjetna v Patagoniji in Argentini, ni mogla več držati v Avstraliji. To je priznal sam Paganel, ko je major Mac Nabbs načel pereče vprašanje. Bilo je jasno kot beli dan, da se nanašajo številke na kraj nesreče, da so torej vrgli steklenico v morje tam, kjer se je razbila Britanija, to je na zapadni obali avstralske celine.

Vendar je napravil Glenarvan pametno opazko, da nova razlaga ne izključuje Grantovega vjetništva. Saj je neustrašeni kapitan najbrž sam zaslužil svojo in svojih tovarišev usodo, ko je napisal: kjer bodo vjetniki krvoločnih divjakov. Toda sedaj niso imeli najmanjšega razloga več, da bi iskali samo na sedemintridesetem vzporedniku in na nobenem drugem.

Priporočamo »Mornarjeve knjižnice« na Prevaljih: 4. zv. Križev pot. Roman. 5. zv.: Knes Serberjani, roman. 6. zv.: Zadržna na gredah, povest. 7. zv.: Odkli posteljak, Doves. — Cene so v Mladici. — KOL.

za pomorjkih mest, ki se snuje, »Jadranska Straža«, v večji meri posveti praktičnemu delu. Velik del nalog mora prevzeti privatna iniciativa. V tem pogledu se pripravlja velevažen korak: osnutje Jokey kluba v Splitu. V split-ski okolici je za konjski sport najlepši teren: Solinsko blato med Solinom in Vranjico. Stvar je v rokah resnih in podjetnih sportnikov; izdeluje se načrt za dirkališče. Klub se osnuje še tekom tega meseca in če pojde vse po sreči, se otvori spomladi v Splitu prva jahaška sezona.

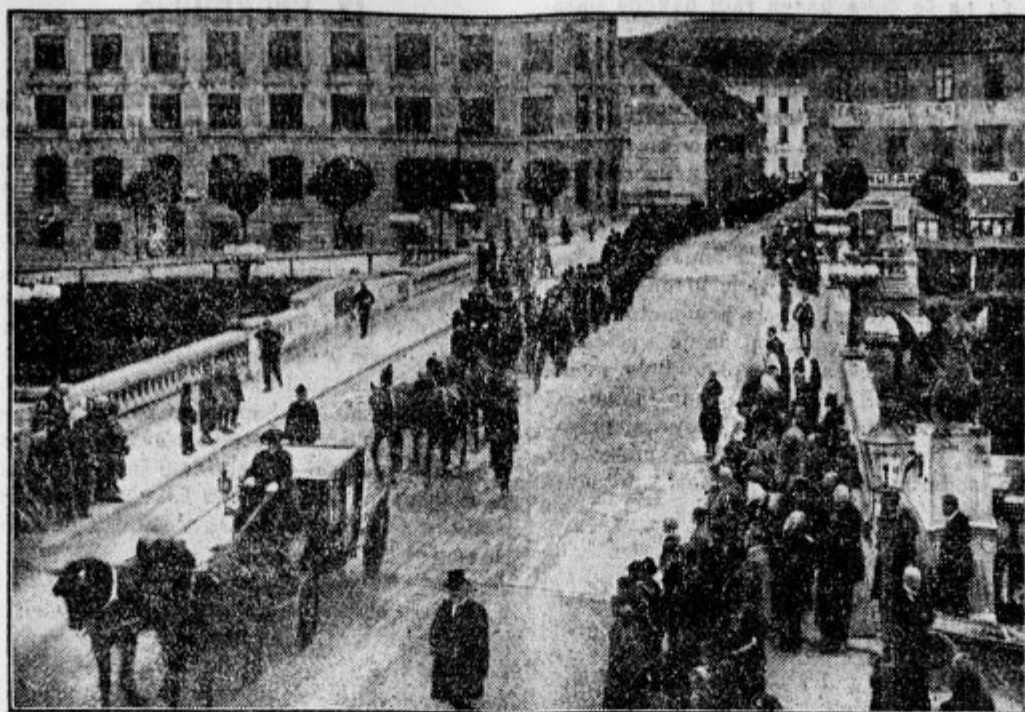
Stanovanjska beda v Ljubljani.

DELOZACIJE. — 740 DRUŽIN BREZ LASTNEGA STANOVANJA. — NUJNA POTREBA SANACIJE.

Komaj smo poročali v našem listu o deložirancu na Mestnem trgu in že straši drugi ob Cankarjevem nabrežju pred šentjakobskim mostom poleg starinarjev. Pogled na deložirano pohištvo ni v tem kraju tako nenavaden in žalosten, ker je dovolj starinskega pohištva ob vsem nabrežju Ljubljane. Sploh je pa šentjakobski trg in okolica menda eldorado vseh deložirancev. To je že četrti slučaj tekom pol leta. Deložiranka je Ana Panter, vdova po sodnem slugi, stanujoča s svojo hčerko ter s sinom Gustavom, policijskim detektivom v Ljubljani, poročenim ter očetom tri mesece starega otroka. Dobila je pretekli teden sodni odlok od stanovanjskega sodišča druge stopnje iz Zagreba, da mora izprazniti dosedanje stanovanje, obstoječe iz ene kuhinje ter ene sobe, v hiši posestnice Haumidrn, Stari trg št. 11 a, češ, da hišna posestnica noče v tem stanovanju družine s 6 člani. Panterjeva je dobila omenjeno stanovanje po trozameni s privoljenjem bivšega mestnega stanovanjskega urada. Ker je pa med tem časom izšel nov stanovanjski zakon in dodelitveni odlok še ni bil pravomočen, je druga inštanca vpoštevila pritožbo posestnice Haumidrn, ki zamenjavo stanovanj ni bila zadovoljna. Tako je danes 6-članska družina pod milim nebom in med tem tudi državni uslužbenec. Ne razumemo, kako si morejo merodajni činitelji predstavljati, da bo državni uslužbenec, ki ima celo rodbino s pohištvo in materjo na cesti, dobro in vestno vršil svojo službo. Ta slučaj kaže, da se stanovanjska mizerija do danes ni še prav nič omilila. Nujno je potrebno, da se v tem oziru ukrene vse, kar je mogoče tudi od strani države. Danes je v Ljubljani 740 družin brez lastnega ognjišča, ki zama prosi za dodelitev stanovanj pri stanovanjskem sodišču, ki ima jedva 50 stanovanj na razpolago. Zdi se, da stanovanjska kriza kljub agilni delavnosti raznih stanovanjskih združenj še vedno narasta. Zdi se nam potrebno omeniti na tem mestu, da je stavbna zadruga »Stan in dom« ravno dokončala dve združni hiši na Tržaški cesti, kjer dobi osem strank varno streho. Toda kaj pomeni to proti 740 brezstropnikom? Kakor čujemo, so stanovanja že razdeljena zadrugnikom. Prvi led je prebit. Vendar smo mnenja, da more le država tukaj izdatno pomagati. Za prvo silo bi naj država dala stavbeni zadrugi državnih nameščencev v Ljubljani, ki je zelo delavna, izdatno brezobrestno posojilo, ki bi deloma omogočilo, da pridejo najpotrebnejši državni uslužbenci do svoje strehe ter ognjišča.

Stanovanjska beda se je že povsod drugod znatno zmanjšala, v Belgradu je sploh več ni, le v Ljubljani imamo take obupne razmere. Sedanja mestna uprava v tem pogledu ni nič storila. Prav je, da se renovira magistrat in asfaltirajo ulice, toda še nujnejša je potreba, da se stori kaj za omiljenje današnje strahovite stiske s stanovanji.

Zato pa: Dajte nam občinske volitve, da pride v mestno hišo uprava, ki se bo pobrigala za izvršitev najnujnejših socialnih nalog in naredila konec ljubljanski stanovanjski bedi, ki vpije že do neba.

Pogreb dr. Ivana Šusteršiča.

Gospodarstvo.

Vpisi v trgovinski register. Vpisale so se naslednje tvrdke: Vezalka, družba z o. z. v Kamniku (120.000 Din); Campa & Co., Ljubljana; E. Jeras in drug, izdelovanje in razpečevanje alkoholnih pijač, Ljubljana; Prometno društvo, d. z. o. z. trg. in komis. z manufakturo na debelo v Ljubljani (35.000 Din); Rude in kovine, družba z o. z. v Ljubljani (250.000 Din); Slihtovna in mehanična tkalnica E. Jelenka & Comp., v Mariboru; Tovarna za galvanične elemente in elektrotehniko, d. z. o. z. v Ljubljani (200.000 Din).

Izbris iz trgovinskega registra. Izbrisale so se tvrdke: Tovarna testenin Savinja d. z. o. z. v Celju; Carinsko-posredniški in spedijski biro »Grom« (ker se je firma izpremenila v d. z. o. z.); Lavrič & Cie., Ljubljana (ker je likvidacija končana); Stebi in Tuječ, strojno in elektrotehnično podjetje v Ljubljani (ker je obratovanje prestalo).

Likvidacija. Perhavec & Valjak, tovarna za izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov d. z. o. z. v Mariboru je prešla v likvidacijo.

Indeks cen za september 1925. Indeksna številka belgrajskega tednika »Privredni pregled« za mesec september 1925 je 1621 (v letu 1913. 10) napram 1642 za mesec avgust. Cene v veletrgovini so padle od avgusta na september za 21 točk t. j. za 1,4 %. Posamezne skupine so izkazovale v septembru t. l. sledeč indeks: poljedelski produkti 1469 (avgust 1539), živina in produkti 1888 (avgust 1787), sadje in produkti 1288 (avgust 1288), stavbni material 1763 (avgust 1766), kolonijalno blago 1403 (1406), industrijski produkti 1915 (avgust 1955).

Stabilizacija dinarja. Po mišljenju našega finančnega ministra še ni prišel čas za končno veljavno ureditev valute. Vendar pa izjavlja, da morejo gospodarstveniki pričakovati, da bo sedanjo politiko stabilizacije dinarja držal še daljšo dobo.

Posojilo vojvodinskih mest. Iz Subotice poročajo, da se bo zveza vojvodinskih mest začela v kratkem pogajati z neko ameriško grupo glede večjega dolarskega posojila.

Carinski dohodki. V zadnji desetini meseca septembra t. l. so imele carinarnice dohodkov 77.030.325 dinarjev napram 68.842.812 dinarjev v drugi desetini septembra. Sledeče carinarnice so imele v tretji desetini septembra dohodkov: Ljubljana 6.749.767 dinarjev, Maribor 4.380.770 dinarjev, Jesenice 589.802 dinarjev in Rakek 152.630 dinarjev. Skupno so znašali carinski dohodki v mesecu septembru t. l. 222.427.009 dinarjev, v avgustu samo

173.781.519 dinarjev. Od 1. aprila 1925 pa do 30. septembra 1925 so dosegli carinski dohodki vsoto 1.049.548.254 dinarjev napram 847 milijonov 408.384 dinarjev v odgovarjajoči dobi lanskega leta.

Dohodki državne trošarine in taks v avgustu 1925. V avgustu 1925 je imela država v trošarini 63.894.964 dinarjev dohodkov (proračun za ta mesec 50.166.667 dinarjev); dohodkov od taks je bilo v avgustu 1925 87 mil. 940.044 dinarjev (proračun za avgust 1925 80 milijonov dinarjev).

Ruske kupčije s Češkoslovaško. Od oktobra lani do junija letos je ruska trgovinska delegacija v Pragi nakupila v Češkoslovaški za 255 milijonov Kč blaga ter ga izvozila v Rusijo. Največ so Rusi kupovali: sladkor (31 odstotkov), poljedelske stroje (21 odstot.), tekstilno blago (9 odstot.), semena 7 odstot. itd.

Trgovinska pogodba Češkoslovaške z Jugoslavijo. Iz praških listov posnemamo, da je pričakovati pogajanj za sklenitev trgovinske pogodbe med Češkoslovaško in Jugoslavijo še ta mesec. Izmeniale se bodo tudi pismenim potem zahteve. Kar se tiče češkoslovaških zahtev, so trgovske zbornice in industrijske zveze zbrale že ves material. Jugoslovanska vlada bo stavila v prvi vrsti zahteve za poljedelske proizvode.

Sporazum med avtomobilskimi tvornicami Ford in Fiat. Kakor poročajo iz Berlina, je sklenjen sporazum med avtomobilskimi tvornicami Ford in Fiat glede enotnega nastopanja na svetovnem trgu.

Znižanje diskonta na Švedskem. Iz Stockholma poročajo, da je Švedska banka znižala diskont od 5 na 4 in pol odstot. — Val pocenitve denarja je prišel iz Anglije, ki je prišel tudi na vešdsko; pred kratki mmo poročali o znižanju na Holandskem, kar je tudi v zvezi z znižanjem diskonta v Angliji.

Romunska bo izvažala sladkor. Letošnji pridelek sladkorne pese v Romuniji je rekorden. Računajo na produkcijo 160.000 ton sladkorja. Ker znašajo potrebe Romunije samo okoli 100.000 ton, je pričakovati velikega izvoza.

Porze.

Dne 12. oktobra 1925.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.837—13.4870 (13.42), Italija 2.244—2.268 (2.25), London 271.72—273.72 (272.90), Newyork 55.95—56.55 (56.30), Pariz 256.25—260.25 (262), Praga 165.77—167.77 (167), Dunaj 7.8850—7.9850 (7.45), Curih 10.821—10.90 (10.875). Curih. Belgrad 9.21 (9.2075), Berlin 123.45, Italija 20.78 (20.75), London 25.1075 (25.115), Newyork 518.90 (518.75), Pariz 23.8875 (23.90), Praga

15.38 (15.38), Bukarešt 250, Amsterdam 208.45, Bruselj 23.45, Madrid 74.70.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.5825, Kodanj 171.30, London 34.31, Milan 28.32, Newyork 708.55, Pariz 32.61, Varšava 116.95. — Valute: dolarji 707.80, angleški funt —, francoski frank 32.54, lira 28.28, dinar 12.56, češkoslovaška krona 20.98.

Praga. Devize: Lira 135.50, Zagreb 60.175, Pariz 156, London 163.40, Newyork 33.75.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 81 den., vojna odškodnina 300 den., zastavni listi 20—24, kom. zadolžnice 20—24, Celjska 201—205, Ljublj. kreditna 220—240, Merkantilna 100—104, Kred. zavod 175—185, Strojne 125—127, zaklj. 125, Trbovlje 388 den., Vevče 120 den., Stavbna 165—180, Sešir 128—148.

Zagreb. 7% invest. posoj. 76 zaklj., vojna odškodnina 337—388, za okt. 341—343, za november 342—346, Hrv. esk. 129—130, Kred. 134—135, Hipobanka 72.50—73.50, Jugobanka 109—110, Prastedion 975—980, Ljublj. kreditna 225 den., Slavenska 49—50, Srpska 144—145, Centrobanka 11 zaklj., Eksploatacija 51 bl., Sečerana 505—520, Nihag 40 bl., Gutmann 395—400, Slavex 135—140, Slavonija 49—50, Vevče 120 den.

Dunaj. Don-savska-jadr. 630, Alpine 288.900, Greinitz 139, Kranjska industrijska 400, Trbovlje 434, Hrv. esk. 165, Leykam 171, Hipobanka 90, Avstrijske tvornice za dušik —, Mundus 1.085.000, Slavex 156, Slavonija 63.500.

Blago.

Ljubljana. Les: Frize od 4—10 cm, od 25 do 60 cm, fco meja 1280 bl., breza, 10—30 cm prem., fco meja 400 bl., late 25-50, 30-50, monte 540 bl., trami, monte, po noti, fco meja 1 vag. 320, 322, zaklj. 320, bukova drva, 1 m dolž., suha, fco naklad. postaja 2 vag. 17.50, 17.50, zaklj. 17.50. — Žito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana 260 den., koruza stara, fco slavonska postaja 185 bl., koruza medjimurska, nova na solunc sušena, fco Čakovce 205 bl., koruza okrogla, drobna, zaduhla, par. Ljubljana 1 vag. 195, 195, zaklj. 195, koruza v storžih, par. slav. post. 75 bl., koruza nova, okt., nov., dec. 100% kase pri sklepu, par. slav. post. 122.50 bl., fižol mandoln, netto fco Ljubljana 285 den., fižol prepečar, netto fco Ljubljana 325 den., fižol ribničar, netto fco Ljubljana 300 den., fižol beli, b/n, fco Postojna tranz. 300 bl.

Jakopičev paviljon.

Razstavo arhitekture in plastike prireditelj v Jakopičevem paviljonu ing. arh. Dragotin Fatur in akad. kipar Tine Kos. To bo prva tovrstna razstava v Ljubljani oziroma v Jugoslaviji sploh, ki bo nudila po svoji zasnovi in predpripravi vsestranski pogled v hotenje arhitekture in kiparstva naše dobe. Otvoritev se vrši v nedeljo, 18. t. m. ob 10.30 predpoldne iz istočasnim tolmačenjem razstavljenih umetnin.

Cerkveni vestnik.

Pastoralna konferenca za vrhniško dekanijo se vrši v sredo dne 14. t. m. ob 10 na Vrhniki.

Orlovski vestnik.

Orlovski odsek na Vrhniki ponovi v nedeljo dne 18. t. m. v Rokodel. domu ob 7 zvečer »Dekle z biseric. Okoličani. pridite! Preskrbite si pa že prej vstopnice in konzumu od pelka naprej.

Naznanila.

Klub esperantistov v Ljubljani otvori v torek, dne 13. t. m. v šentjakobski soli esperantski tečaj za začetnike. Kdor se misli učiti tega važnega mednarodnega jezika, naj se zgleda navedenega dne ob pol 20. v šentjakobski soli II. nadst. Mesecna učna pristojbina bo znašala Din 15.—, za dijakke Din 10.

Esperantiste in vse one, ki se zanimajo za Esperanto opozarjamo, da izide v najkrajšem času »Popolna slovnica esperantskega jezika« z malim slovarjem. Interesenti naj se obrnejo pismeno na »Esperantski klub v Ljubljani« (Narodna kavarna).

Poizvedovanja.

Zgubila se je ženska ura. Najditelj se naproša, da jo proti nagradi izroči na policiji ali upravnistvu.

Zgubljena je bila v nedeljo popoldne na Dolenjski cesti okrog Rakovnika temnorjava boa. Najditelj se naproša, da jo proti nagradi izroči Maruški Vrtovec, Mikloš. cesta 10/II.

Habsburčan — trgovec s hmeljem. Dunajski uradni list »Wiener Zeitung« priobčuje vpis sledeče tvrdke v trgovski register: Leopold Habsburg-Lothringen, veletrgovina s hmeljem, Dunaj, VIII, Langgasse 63. Lastnik tvrdke Leopold Habsburg-Lothringen, trgovec na Dunaju. Leopold Habsburg-Lothringen je bil rojen l. 1897. v Zagrebu in živi danes v Avstriji, ker se je odpovedal vsem svojim naslovom in pravicam.

Specialna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev LUDOVIK BARAGA Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/I Telefon št. 350

Pekovski vajenec

dobrih staršev, se sprejme takoj v uk. Stanovanje in hrana pri mojstru. Učna doba 3 leta. Ponudbe naj se pošljejo na: Mih. Zavodnik, pekovski mojster, Guštanj.

BUKOVA DRVA

vagonske množine, kupi Družba »Mirja«, Ljubljana - Kralja Petra trg 8. 6892

Išče se dobro izurjen

PEK

za samostojno obrt v industrijskem kraju na Gorenjskem. — Ponudbe na poštni predal 153 — Ljubljana.

Francoščino in nemščino

učuje temeljito diplomirani učiteljica. Prijave pod: »Bouvard« na upravo lista.

PRODAJALKA

izurjena v manufakturi, z daljšo prakso, išče službe. Ponudbe na upravo lista pod: »Milajša moč« 6998.

Prostovoljna

javna dražba

raznega pohištva — drugih sobnih in kuhinjskih predmetov ter kuhinjske opreme se vrši v CETREK, dne 15. oktobra t. l. od 9. ure dalje v skladišču R. RANZINGER, Cesta na južno železnico. — Kupci prijazno vabljeni. 6913

Preklc.

Podpisana Franc in Marija Holešek izjavlja, da sva neopravičeno dolžila nđl. Edvarda in Franca Ledinek, da sta ponoči spustila najino živino iz bleva.

V Laškem, 10. okt. 1925.

Franc in Marija Holešek.

SLUŽBA ORGANISTA

se razpisuje v Trzinu. Plača po dogovoru. Prednost imajo taki, ki imajo nekoliko trgov. naobrazbe.

Denar pada!

Zato kupi brž turške srečke — najboljše vrednostne papirje (franki!) in hkrati srečke z milijonskimi dobitki. Vsaka zadene. Izguba nemogoča. — Pojasnila brezplačno. — Pisma na upravo »Slovenca« s pristavkom: »Turške srečke«. 6877

POSESTVO

v bližini Ljubljane, v površini 1 oral 850 sežnjav, obstoji iz hiše, 2 njiv, travnika in vrta s studentem in sadnim drevjem, napredaj. Posedstvo tvori celoto, ima prijazno, ugod. lego in krasen razgled. Zelo ugodno tudi za letovišče. Ponudbe na upravo pod: »Posedstvo blizu Ljubljane« št. 6908.

Službo dobi

KUHARICA

dobro izveščana. — Dobra plača in lepo ravnanje za zagotovilo. Naslov se izve v upravnistvu pod št. 6916.

Dremog - Čebini

Wolfova ulica I. II. Telefon št. 56.

Rabljena DVOKOLESA

motorji, avtomobili, živalni in pisalni stroji, se kupijo proti izkazu lastnine. Franc Batjel, Ljubljana, Zvonarska ulica št. 1. 6906

Restavracija ali šnecerijsko trgovino

v prometnem kraju, vzajem v najem ali kupim. — Cenjene ponudbe se prosí na upravo lista pod šifro »LASTNI DOM« št. 500.

Stalno in dobro službo dobi

HLAPEC

kateri se dobro razume na konje in vozove. Pošten, priden, trezen in zanesljiv predpogoj. Dobra plača in hrana. — Vprašati: Konfekcijska tovarna Fran Derenda in Cie., Ljubljana.

KUPUJEM

bukove in hrastove blode ter bukove in hrastove parcele na stoječem za posekati v lastni režiiji. Ozira se le na ponudbe z navedbo množine in cene. PRODAJAM: drva, odrezke od žage in parket po nižini ceni, dokler traja zaloga. — IVAN ŠIŠKA, tov. parket in parna žaga, Ljubljana, Metelkova 4.

NAPRODAJ IMAM:

LEP KOZOLEC

čisto nov, ki se da prenesti; enega lepega ZREBCA, kateri je bil letos moja last; dobro ohranjen porcelanast STOL NA VALJKE za fino pšenično moko; venecijanarsko ŽAGO; STROJ za snajenje žita; več železnih KOLES in še nekaj druge priprave za mlin. Lep TRAVNIK, četrt ure od postaje Poljčane, zemlja drugovrstna, dobra, v ravnini, meri 3 ha 65 arov ali 6½ orala, ki da okrog 3 vagone krm vsako leto. Vse se takoj proda, zaradi druž. razmer. — Vpraša naj se: Valjčni mlin, Poljčane.

VELIKO KONFEKCIJSKO PODJETJE išče za moško konfekcijo

izložbenega aranžerja

ki v tej stroki popolnoma izveščan. — Izložbe bi se izvršile od časa do časa proti dobremu honorarju. — Reflektanti naj pošljejo svoje ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod šifro: »Takoj št. 6917.«